

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ)

ΤΟΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΩΟΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ
ΤΥΠΟΙΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

1938

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΗΣΙΟΔΕΙΩΝ ΕΠΩΝ ΕΠΙ ΤΟΝ ΥΜΝΟΝ
ΕΙΣ ΔΗΜΗΤΡΑΝ ¹⁾

Χάριν ἔχω τῷ Κυρίῳ Ἐμμανουήλ Παζοπούλῳ, καθηγητῇ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, τῆς σοφῆς ὁδηγίας ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ.

Τοὺς παλαιούς Ἑλληνικούς ὕμνους ²⁾ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς τοὺς ἐν δακτυλικῷ ἑξαμέτρῳ, καὶ τοὺς ἐν ἄλλοις μέτροις πεποιημένους ³⁾. Οἱ καλούμενοι Ὀμηρικοὶ ὕμνοι εἶναι οἱ σπουδαιότεροι ἐκ τῶν ἐν ἑξαμέτρῳ πεποιημένων ὕμνων, τῶν περιελθόντων μέχρις ἡμῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος. Ἐν τῇ ἐπικῇ ποιήσει αἱ πληροφορίες περὶ τῶν ἐπικῶν ὕμνων εἶναι ἐλάχισται. Τὸ παρὰ τοῦ Δημοδόκου ⁴⁾ «ἀμφ' Ἀρεος φιλότητος εὐστεφάνου τ' Ἀφροδίτης» ἀδόμενον ὁμοιάζει πρὸς τινὰς τῶν ἐκτενεστέρων Ὀμηρικῶν καλουμένων ὕμνων (π. χ. πρὸς τὸν εἰς Ἀφροδίτην ἢ τὸν εἰς Ἑρμῆν), ἐπειδὴ ᾄδεται ὑπὸ ἀοιδοῦ, καὶ ἀναφέρει σκηνὰς τινὰς ἐκ τοῦ βίου τῶν θεῶν, διαφέρει ὁμως, διότι ἐλλείπουσιν αἱ ἀπαραίτητοι ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ τῷ τέλει τυπικαὶ ἐκφράσεις καὶ ἐπικλήσεις πρὸς τοὺς ὕμνουμένους θεοὺς.

Ἀπαγγελία ὕμνου ἀναφέρεται πρῶτον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γραμματείᾳ ἐν στίχῳ 654 κ. ἐ. τῶν Ἔργων καὶ Ἡμερῶν τοῦ Ἡσιόδου :

«ἐνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος Ἀμφιδάμαντος
Χαλκίδα τ' εἰς ἐπέροσα· τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ
ἄεθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορος· ἐνθα μέ φημι
ὕμνω νικήσαντα φέρειν τρίποδ' οὐατόεντα».

¹⁾ Τὴν αἰτιατικὴν Δήμητραν χρησιμοποιῶ, διότι οὕτω πως ἐν τοῖς χειρογράφοις ἀπαντᾷ.

²⁾ Ἡ λέξις ὕμνος ἀπαντᾷ πρῶτον ἐν στίχῳ 657 τῶν Ἔργων καὶ Ἡμερῶν τοῦ Ἡσιόδου «ἐνθα μέ φημι ὕμνω νικήσαντα φέρειν τρίποδ' οὐατόεντα». Ὁ Πρόκλος (Φωτ. Βιβλ. p. 320 α 12) παράγει ὀρθῶς τὴν λέξιν ἀπὸ τὸ ὕδω (ὑδέω) — ἕδω, πιθανῶς Αἰολικῆς καταγωγῆς ἐκ τοῦ ὕδ-μος > ὕν-μος > ὕμνος. Πρβλ. καὶ W. Schmid ἐν Rhein. Mus. 61 (1906) 480.

³⁾ Ὡς οἱ μελικοὶ καλούμενοι ὕμνοι Ἀλκμᾶνος, Στησιχόρου κλπ.

⁴⁾ θ 266 - 366.

Ἐπίσης ἐν τῷ ἀποσπάσματι 265 τοῦ Ἡσιόδου (Σχολ. Πινδ. Νεμ. Β 1) ὁ ποιητὴς λέγει :

« Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὀμηρος ἀοιδοὶ
μέλομεν, ἐν νεαροῖς ὕμνοις θάψαντες ἀοιδὴν,
Φοῖβον Ἀπόλλωνα χρυσάορον, ὃν τεκε Λητώ ».

Τὰς πλείους τῶν πληροφοριῶν, ἃς ἔχομεν περὶ τῶν ἐπικῶν ὕμνων, ἀντλοῦμεν ἀπὸ τοῦ Πausανίου. Ὁ Πausανίας, ὅστις φαίνεται γνώστης μεγάλου μέρους τοῦ ἐπικοῦ θησαυροῦ, ἀναφέρει πέντε κυρίως ποιητὰς ὕμνων τὸν Ὀλῆνα ¹⁾, τὸν Πάμφων ²⁾, τὸν Ὀμηρον, τὸν Μουσαῖον ³⁾ καὶ τὸν Ὀρφέα ⁴⁾.

Πλὴν τοῦ Ὀμήρου οἱ λοιποὶ σχετίζονται πρὸς ὠρισμένον τόπον λατρείας. Ὁ Ὀλῆν πρὸς τὴν Δήλον, ὁ Πάμφων καὶ ἰδίως ὁ Ὀρφεὺς καὶ ὁ Μουσαῖος πρὸς τὴν Ἀττικὴν, καὶ οἱ ὕμνοι αὐτῶν ἐγράφησαν δι' αὐτοὺς τοὺς τόπους. Οἱ Ὀμηρικοὶ ὕμνοι δὲν ἀναφέρεται ὅτι ἐποιήθησαν χάριν ἱεροῦ τινος, ἀν καὶ ὁ ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα μνημονεύεται, ὅτι ὕστερον ἀνεγράφη ἐπὶ πίνακος λευκοῦ καὶ ἀνηρτήθη ἐν τῷ Ἀρτεμισίῳ τῆς Δήλου ⁵⁾. Τὰ ποιήματα τοῦ Ὀρφέως καὶ τοῦ Μουσαίου ἦσαν, μυστηρικά, ἐσχετίζοντο ἀπ' εὐθείας πρὸς τὰς τελετάς ἦσαν βραχέα, ὀλιγάριθμα καὶ ἄνευ φιλολογικῶν ἀξιώσεων ⁶⁾. Οἱ Ὀμηρικοὶ καλού-

¹⁾ A 18, 5, καὶ Θ 27, 2. Λύκιος δὲ Ὀλῆν, ὃς καὶ τοὺς ὕμνους τοὺς ἀρχαιοτάτους ἐποίησεν Ἑλλήσιν. Πρβλ. καὶ Β 13, 3. Ε 7, 8. Ι 5, 4. Πρβλ. καὶ Ἡροδ. Δ 33 ἐν τῷ ὕμνῳ τῶν σφι Ὀλῆν ἀνήρ Λύκιος ἐποίησε... (οὗτος δὲ ὁ Ὀλῆν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιούς ὕμνους ἐποίησεν ἐκ Λυκίης ἐλθὼν τοὺς ἀειδομένους ἐν Δήλῳ). Πρβλ. καὶ Schmid-Stählin, Lit. Gesch, München 1929, I 1. σελ. 53.

²⁾ A 39, 1 Ἐποίησε δὲ Πάμφων ἐπὶ τούτῳ τῷ ἡρώεαι καθήσθαι Δήμητρα μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς παιδός, γραῖ εἰκασμένην κ.λ. Πρβλ. καὶ Θ 29, 3. Η 37, 9. Θ 31, 6 κλπ. Πρβλ. Schmid - Stählin Lit. Gesch. I 1. σ. 52.

³⁾ A 22, 7 καὶ ἔστιν οὐδὲν Μουσαίου βεβαίως, ὅτι μὴ μόνον εἰς Δήμητρα ὕμνος Λυκομήδει. Ἐπίσης Ι 7, 2. Πρβλ. καὶ Ἀριστοφ. Βατράχους 1032 - 1038 καὶ Schmid - Stählin. Lit. Gesch. I 1. σελ. 52.

⁴⁾ A 14, 3. Θ 30, 6 κ. ε., Ι 7, 2. Πρβλ. καὶ Πλάτ. Ἴων 533 c, ἐνθα περὶ Ὀρφέως γίνεται μνεία (μηδ' ἂν ἠδίων ἢ τῶν Θαμύρον τε καὶ Ὀρφείων ὕμνων), καὶ Schmid-Stählin αὐτόθι I 1. σελ. 48 κ. ε. Ἐπίσης περὶ πάντων τούτων ἰδὲ τὸ ἀριστον ἄρθρον ἐν R. - E. Pauly - Wissowa τοῦ R. Wünsche, Hymnos (IX, 1 σ. 140 κ. ε.).

⁵⁾ Wilamowitz - Moellendorff, Die Ilias und Homer, Berlin 1920, σ. 440.

⁶⁾ Πaus. Θ 30, 12 ὅστις δὲ περὶ ποιήσεως ἐπολυπραγμόνησεν ἤδη, τοὺς Ὀρ-

μενοι ὕμνοι ἦσαν ὀλιγώτερον θρησκευτικοί, ἐσχετίζοντο δηλαδή ὀλιγώτερον πρὸς τὸ τελετουργικὸν μέρος τῆς ἀρχαίας θρησκείας. Ὁ Πausanίας ἀκολουθῶν εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα γνώμην ἀποδίδει αὐτοὺς εἰς τὸν "Ὀμηρον" 1).

Πρὸ τοῦ Πausανίου ὁ πρῶτος ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅστις ἀναφέρει καὶ ἀποδίδει ὕμνον τινὰ τῆς μέχρις ἡμῶν περιελθούσης συλλογῆς εἰς τὸν "Ὀμηρον" εἶπε ὁ Θουκυδίδης ἐν Γ 104· δηλοῖ δὲ μάλιστα "Ὀμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἃ ἔστιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος".

Ἄλλ' ὅτε Δήλω Φοῖβε μάλιστα γε θυμὸν ἐτέροφθης
ἐνθά τοι ἔλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται . . . κ. λ.

ὅτι δὲ καὶ μουσικῆς ἀγῶν ἦν καὶ ἀγωνιούμενοι ἐφοίτων, ἐν τοῖσδε αὖ δηλοῖ, ἃ ἔστιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ προοιμίου. Τὸν γὰρ Δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὕμνήσας ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου ἐς τάδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ ἑαυτοῦ ἐπεμνήσθη.

Ἄλλ' ἄγεθ' ἰλήκοι μὲν Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξὺν . . . κ. λ.

(Ὑμνος εἰς Ἀπόλλ. 146 - 150 καὶ 165 - 172 μετὰ τινων παραλλαγῶν).

φρέως ὕμνους οἶδεν ὄντας ἕκαστόν τε αὐτῶν ἐπὶ βραχύτατον καὶ τὸ σῦμπαν οὐκ ἐς ἀριθμὸν πολὺν πεποιημένους. Πρβλ. καὶ Α 22, 7.

1) Πaus. Α 38, 3· Ὀμήρου δὲ ἐς μὲν τὸ γένος ἐστὶν οὐδὲν αὐτοῦ πεποιημένον, ἐπονομάζει δὲ ἀγήνορα ἐν τοῖς ἔπεσιν τὸν Εὐμολπον ("Ὑμν. εἰς Δημ. 154). . . τὰ δὲ ἱερὰ τοῖν θεοῖν Εὐμολπος καὶ αἱ θυγατέρες δρωσιν αἱ Κελεοῦ· καλοῦσι δὲ σφᾶς Πάμφως τε κατὰ ταῦτα καὶ Ὀμηρος Διογένειαν καὶ Παμμερόπην καὶ τρίτην Σαισάραν (πιθανῶς ἐκπεσὼν στίχος ἐκ τοῦ Ὀμ. ὕμνου εἰς Δημ. μετὰ τὸν στίχον 108 ἢ 477). Πρβλ. καὶ Α 30, 3 πρῶτος δὲ ὧν οἶδα ἐποίησατο ἐν τοῖς ἔπεσιν Ὀμηρος Τύχης μνήμην. Ἐποίησατο δὲ ἐν ὕμνῳ τῷ ἐς Δήμητρα, ἄλλας τε τῶν Ὀκεανοῦ θυγατέρας καταριθμούμενος, ὡς ὁμοῦ Κόρη τῇ Δήμητρος παίζοιεν, καὶ Τύχην ὡς Ὀκεανοῦ καὶ ταύτην παῖδα οἶσαν· καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἔπη :

ἡμεῖς μὲν μάλα πᾶσαι ἀν' ἱμερτὸν λειμῶνα
Λευκίππη Φαιώ τε καὶ Ἥλέκτρη καὶ Ἰάνθη
Μηλόβοσις τε Τύχη τε καὶ Ὀκυρόη καλυκῶπις,

("Ὑμν. εἰς Δημ. 417, 418, 420). Πρβλ. καὶ Ι 37, 4 Ὀμηρος μέντοι Κοῖσαν ἐν τῇ Ἰλιάδι ὁμοίως καὶ ὕμνῳ τῷ ἐς Ἀπόλλωνα ὀνόματι τῷ ἐξ ἀρχῆς καλεῖ τὴν πόλιν ("Ὑμνος εἰς Ἀπόλλ. 269 κ. ἐ.).

Κατὰ τὸν τρίτον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος ἐν τῇ Ἱστοριῶν Παραδόξων συναγωγῇ λέγει ¹⁾: ἴδιον δὲ καὶ τὸ περὶ τὰ ἔντερα τῶν προβάτων· τὰ μὲν γὰρ τῶν κριῶν ἔστιν ἄφωνα, τὰ δὲ τῶν θηλειῶν εὐφωνα, ὅθεν καὶ τὸν ποιητὴν ὑπολάβοι τις εἰρηκέναι, πολυπράγμονα πανταχοῦ καὶ περιττὸν ὄντα,

ἐπὶ δὲ θηλυτέρων δίων ἐτανύσσατο χορδὰς.

(Ὕμνος εἰς Ἑρμῆν 51 μετὰ διαφόρου γραφῆς. «Ὁ ποιητὴς» εἶνα: ὁ Ὅμηρος).

Καὶ κατὰ τὸν δεύτερον π. Χ. αἰῶνα, Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ²⁾ καὶ ὁ Φιλόδημος ³⁾ ἀποδίδουσι τοὺς ὕμνους εἰς τὸν Ὅμηρον. Ἡ ὁμοιότης τῆς γλώσσης, τοῦ ὕφους, τοῦ μέτρου, τοῦ ὄλου τέλος χαρακτηῖρας τῶν ὕμνων πρὸς τὸ μέγα Ἰωνικὸν ἔπος, τὸ Ὀμηρικὸν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα θεωρούμενον, συνέτεινεν, ὥστε καὶ οἱ ὕμνοι νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸν ποιητὴν ἐκείνου παρὰ τὰς διαφοράς, αἵτινες διακρίνουσιν αὐτούς.

Ὡς εἶδος ποιήσεως οἱ ὕμνοι ἀνήκον εἰς τὰ καλούμενα προοίμια ⁴⁾. Ἦσαν τρόπον τινὰ εἰσαγωγαὶ εἰς ἀπαγγελίας μεγαλυτέρων τμημάτων τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, ἅτινα οἱ ῥαψῶδοι ἐνώπιον ἀκροατηρίου ἀπήγγελλον. Τοῦτο καταφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ Β· Νεμεονίκου τοῦ Πινδάρου (στ. 1),

Ὅθενπερ καὶ Ὀμηρίδαι
ῥαπτῶν ἐπέων τὰ πολλὰ ᾠοῖδοι
ἄρχονται Διὸς ἐκ προοιμίου ⁵⁾,

ὡς καὶ ἐκ χωρίων τινῶν αὐτῶν τούτων τῶν ὕμνων· εἰς Ἀφροδ. 5 19·
δὸς δ' ἀγῶνι / νίκην τῶδε φέρεσθαι· εἰς Μούσ., ΚΕ 6· ἐμὴν τιμήσασ'

¹⁾ Ἱστ. παραδ. συναγ., ἐκδοσις Keller 1877, σελ. 2.

²⁾ Διοδ. Σικ. Α 15, 7. Γ 66, 3. Δ 2, 4 (Ἐκδοσις Vogel 1888).

³⁾ Φιλοδ. Περὶ Εὐσεβείας, σελ. 42, Gomperz, Herakulanische Studien II, 1866.

⁴⁾ Ἡ λέξις προοίμιον ἀπαντᾷ πρῶτον παρὰ Πινδάρῳ ἐν Νεμ. Β 3.

⁵⁾ Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Πινδάρου τοῦ χωρίου τούτου, λέγει, ὅτι οἱ ῥαψῶδοι συνήθως ἤρχοντο ἐκ προοιμίου τινὸς εἰς τὸν Δία, καὶ ἐνίοτε ἐκ προοιμίου εἰς τὰς Μούσας· αὐτοὶ οἶν τὴν ἀρχὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ Διὸς ἐποιῶντο προοιμιάζομενοι, ἐνίοτε δὲ καὶ Μουσῶν. Πρβλ. καὶ Σχολ. θ 490· ἔθος γὰρ ἦν αὐτοῖς ἀπὸ Θεοῦ προοιμιάζεσθαι.

ᾠοιδῆν· εἰς Σελ. ΛΒ 18· σέο δ' ἀρχόμενος κλέα φωτῶν / ἄσομαι ἡμιθέων ὧν κλείουσ' ἔργματ' ᾠοῖδοί.

Ἐκ τῆς ἡμετέρας συλλογῆς τῶν ὕμνων, δύο, ὁ εἰς Πᾶνα, καὶ ὁ εἰς Διόνυσον, μᾶλλον ἀνήκουσι εἰς τελετὴν θρησκευτικὴν πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν αὐτῶν τελουμένην, καὶ δὲν ἦσαν προοίμια δι' ἀπαγγελίας Ὀμηρικῶν ῥαψωδιῶν. Ἐπίσης οἱ μέγιστοι τῶν ὕμνων εἶναι ἀπίθανον εἰ ἐλαμβάνοντο ὡς προοίμια ἄλλης ἀπαγγελίας ¹⁾. Ὡστε ἡ συνήθης γνώμη, ἡ μέχρι τοῦδε ἀπὸ τοῦ Wolf ²⁾ ἐπικρατήσασα, εἰς ὅλοις οἱ ὕμνοι ἐχρησίμευον ὡς προοίμια Ὀμηρικῶν ῥαψωδιῶν, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ πλέον δεκτὴ. Ὁ Θουκυδίδης ³⁾ μεταχειριζόμενος τὸν ὄρον προοίμιον διὰ τὸν Ὀμηρικὸν ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα, φαίνεται εἰς χρῆσιν αὐτὸν ἐν γενικωτέρᾳ ἐννοίᾳ συμπιπτούσῃ ἤδη μετὰ τοῦ ὄρου ὕμνος. Θὰ εἶχεν ἀποβάλλει τὴν ἀρχικὴν καὶ ἀκριβῆ σημασίαν τοῦ προοιμίου.

Διὰ τῆς ἐμφανίσεως νέων φιλολογικῶν εἰδῶν οἱ Ὀμηρικοὶ ὕμνοι ἀπώλεσαν κατ' ὀλίγον τὴν σημασίαν καὶ τὸ κῦρος αὐτῶν, ἀντικατεστάθησαν δὲ ὑπὸ τῶν διαφόρων μελῶν. Ἐν δακτυλικῷ ἑξαμέτρῳ ἐξηκολούθησαν γραφόμενοι ὕμνοι, ἀλλὰ δευτερευούσης σημασίας, δι' ἰδιωτικὰς τελετάς, παρ' ἀσημάντων συνήθως ποιητῶν. Τελευταία ἀναλαμπὴ εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοκρίτου εἰς Ἀἰῶνιν (Εἰδύλλ. ΙΕ) ποιηθεὶς ὕμνος, ὅστις καὶ εἰς τὰ Ἀδώνια τῆς Ἀλεξανδρείας ἤδετο, ὡς καὶ οἱ τοῦ Καλλιμάχου γνωστοὶ ὕμνοι.

Οἱ δὲ ὕμνοι, οἱ φερόμενοι ὡς χρῆσμοι τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς καὶ οἱ τοῦ Κλεάνθους ⁴⁾, τοῦ Πρόκλου, οἱ ἐν τοῖς ποιήμασι Συναεσίου τοῦ Κυρηναίου ⁵⁾, καὶ οἱ λοιποὶ μελικοὶ καὶ οἱ ὄρφυκοὶ ὕμνοι δὲν θὰ ἀπασχολήσωσιν ἡμᾶς ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ ⁶⁾.

Τῶν Ὀμηρικῶν ὕμνων ἔχομεν 31 χειρόγραφα εὑρισκόμενα εἰς

¹⁾ Περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ προοιμίου καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ὕμνου εἰς Ἀπόλλωνα ἔκ περισσοτέρων προοιμίων πρβλ. *E. Bethe*, Der homerische Apollonhymnos und das Prooimion, Bericht. d. Sächs. Ak. 83 (1931) H. 2 σελ. 12 κ. ἑ., καὶ *E. Kalinka*, Phil. Wochenschrift 52 (1932) σελ. 385 κ. ἑ.

²⁾ *Wolf*, Prolegomena σ. cvī.

³⁾ Ἐνθα ἄν.

⁴⁾ Τὸν ὕμνον εἰς Δία τοῦ Κλεάνθους ἐξέδωκε καὶ ὁ Κοραῆς, πρβλ. Ἐμμ. Πεζοπούλου, Ὁ Ἀδαμ. Κοραῆς ὡς Φιλολόγος, Ἀθῆναι, 1938, σελ. 251 - 252.

⁵⁾ Πρβλ. Ἐμμ. Πεζοπούλου, Ποιήματα Συναεσίου τοῦ Κυρηναίου, Ἀθῆναι, 1937.

⁶⁾ Πρβλ. *R. Wünsch* ἐν *R. - E. Pauly - Wissowa*, Hymnos, IX 1, σελ. 140 κ. ἑ.

διαφόρους Εὐρωπαϊκὰς βιβλιοθήκας ¹⁾). Τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν ²⁾ προσδιώρισε, καὶ τὰς οἰκογενείας κατέταξεν ὁ *H. Hollander* ἐν τῇ ἀξιολόγῳ μελέτῃ αὐτοῦ *Die handschriftliche Überlieferung der hom. Hymnen*, Progr. Osnabrück, 1886. Ταύτην συνεπλήρωσεν ὁ *A. Ludwig* ἐν τῷ *Jb. f. cl. Phil.* 145 (1892), σελ. 239 κ. ἐ. Ἐπίσης ὁ αὐτὸς *H. Hollander* ἐν τῷ *Festschrift zur 300 jähr. Jubelfeier des Gymnas. Osnabrück*, 1895 ἐν τῇ μελέτῃ *Über die neubkhannt gewordenen HSS. der hom. Hymnen*. Ἐπίσης ἀπόσπασμα τοῦ Ὑμνου εἰς Δῆμητραν εὐρέθη ἐν τινι παπύρῳ Ὀρφικῷ, ὅστις ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1907 ἐν *Berliner Klassikertexte* 5. 1, Berlin, 1907, σελ. 9 Z, 7. (Πρὸς καὶ *Wilamowitz - Moellendoff*, Ὑμνοι Καλλιμάχου, Berlin 1925 (τετάρτη ἐκδοσις) ἐν τῷ προλόγῳ).

Πάντα τὰ περὶ τῶν χειρογράφων τῶν Ὀμηρικῶν ὕμνων εὐρίσκονται σαφέστατα καὶ λεπτομερέστατα ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ (σελίς XI κ. ἐ.) τῆς τελευταίας ἐκδόσεως τῶν ὕμνων παρὰ τῶν *Allen - Halliday-Sikes*, ὥστε πᾶσα περαιτέρω τοῦ θέματος ἀνάπτυξις ἐνταῦθα περιττεύει. Ὡσαύτως δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ ἀπαρίθμησις πασῶν τῶν ἐκδόσεων τῶν Ὀμηρικῶν ὕμνων, αἵτινες ἐγένοντο, ἀφ' ἧς ἐξεδόθη ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1488 ἡ *editio princeps* ὑπὸ τοῦ Δημ. Χαλκοκονδύλη ³⁾). Τὴν ἀρίστην ἐκδοσιν τῶν *T. W. Allen, W. R. Halliday* καὶ *E. E. Sikes* (Oxford 1936), ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν ἐν τῇ συγκρίσει τοῦ Ὑμνου εἰς Δῆμητραν ⁴⁾ πρὸς τὸ Ἡσιόδειον ἔπος.

Τριάκοντα τρεῖς ὕμνοι, τινὲς μὴ πλήρεις, διαφόρων χρόνων, ἀπὸ τοῦ 8ου μέχρι τοῦ 3ου αἰῶνος π. Χ. περιλαμβάνονται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ συλλογῇ τῶν ὕμνων. Ἐκτὸς τῶν Ἰωνικῶν ὕμνων ἔχομεν καὶ Ἀττικούς

¹⁾ εἶναι ἐν διαφέρον ὅτι καὶ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει, ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου ἔχομεν χειρόγραφον περιέχον τοὺς Ὀμηρικοὺς ὕμνους. Πρὸς Σωφρονίου, *Εὐστρατιάδου* καὶ *Ἀυκαδίου*, Κατάλογον τῶν Ἑλλην. χειρογράφων τῆς Μονῆς Βατοπεδίου 1924, καὶ *Κωνσταντινίδην*, *Class. Review* 1894, σελ. 341, καὶ 1921, σελ. 58.

²⁾ Σπουδαιότατος πάντων τῶν κωδίκων τῶν Ὀμηρικῶν ὕμνων εἶναι ὁ *Codex Mosquensis (M)* τοῦ 14ου αἰῶνος νῦν ἐν Leiden.

³⁾ Πρὸς καὶ *E. Legrand*, *Bibliographie hellenique*, 1, σελ. 939 καὶ *Journ. of Hell. Studies* XV, σελ. 156 κ. ἐ.

⁴⁾ Τοῦ ὕμνου εἰς Δῆμητραν αὐτοτελεῖς ἐκδόσεις ἐγένοντο τῷ 1787 ὑπὸ τοῦ *Mitscherlich*, τῷ 1826 ὑπὸ τοῦ *Voss*, τῷ 1869 ὑπὸ τοῦ *Bücheler*, τῷ 1896 ὑπὸ τοῦ *Puntoni*.

(οἱ ὕμνοι Ε, Ζ, ΙΘ, ΚΗ, ΛΒ, ΛΓ), καί τινά, τελείως ξένον πρὸς τὴν ὄλην συλλογὴν, τὸν ὕμνον εἰς Ἄρεα, ὅστις πιθανώτατα ἀνήκει εἰς τὸν κύκλον τῶν ὄρφικῶν ὕμνων ¹⁾). Κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρεωτικούς χρόνους πιθανώτατα περιελήφθησαν ὄλοι εἰς μίαν ἔκδοσιν πρὸς χρῆσιν τῶν βιβλιοθηκῶν ²⁾).

Τῶν πλείστων ὕμνων ὑπάρχουσι πλέον μόνον αἱ ἀρχικαὶ καὶ αἱ τελικαὶ τυπικαὶ ῥήσεις καὶ ἐπικλήσεις. Ἡ κυρίως ἀφήγησις, ὁ μῦθος, τὸ ἐγκώμιον ἐλλείπει (π. χ. Θ, Ι, ΙΑ, ΙΓ, ΙΔ, ΙΕ, ΙΣ, ΙΖ, ΙΗ, Κ, ΚΑ, ΚΒ, ΚΓ πιθανῶς καὶ ΚΕ - ΛΓ). Τέσσαρες μόνον εἶναι μεγάλοι καὶ σχετικῶς πλήρεις. Ἡ παραμέλησις τοῦ κειμένου καὶ ἡ ἔλλειψις σχολίων (οὗδ' εἰς τὰ Ὀμηρικὰ σχόλια ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν οἱ Ὀμηρικοὶ ὕμνοι) ³⁾ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Ἀλεξανδρεωτικὴ φιλολογία δὲν ἐπεξεργάσθη ἐπιστημονικῶς αὐτούς ⁴⁾, ὅπερ παράδοξον λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνθήσεως τῶν Ὀμηρικῶν σπουδῶν τότε. Οὔτε δὲ καὶ οἱ Περγαμηνοὶ γραμματικοὶ φαίνεται ὅτι ἐπεξεργάσθησαν αὐτούς.

Ἐκ πάντων τῶν ὕμνων τῆς συλλογῆς ταύτης θὰ διατρέψωμεν ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ μόνον περὶ τὸν ὕμνον εἰς Δῆμητραν, ὅστις καὶ τῶν σπουδαιωτάτων καὶ παλαιωτάτων εἶναι. Καὶ πρῶτον ἐξεταστέος ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ, ἂν δηλαδὴ χρονικῶς πλησιάζῃ πῶς πρὸς τὸ Ἡσιόδειον ἔπος, καὶ ἂν ὁ ποιητὴς κατήγετο, ἢ ἐγνώριζε τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, ἢ το ἐπομένως πιθανωτέρα ἢ ἐπ' αὐτὸν ῥοπή τῆς ἐπικτῆς σχολῆς τῆς Βοιωτίας. Ἡ κρατοῦσα γνώμη δὲν θεωρεῖ τὸν ὕμνον παλαιότερον τῶν ἀρχῶν τοῦ βίου αἰῶνος ⁵⁾. Καὶ ὁ J. H. Voss ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ ὕμνου (Heidelberg 1826), καὶ ὁ K. Franke ἐν τῇ ἀξιολόγῃ μελέτῃ αὐτοῦ περὶ τοῦ ὕμνου τούτου ⁶⁾ τὸ αὐτὸ δέχονται. Ἄλλ' ὁ ὕμνος φαίνεται ὅτι εἶναι παλαιότερος τῶν ἀρχῶν τοῦ βίου αἰῶνος. Ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου καταφαίνεται, σχετίζεται ἀμεσώτατα πρὸς τὴν

¹⁾ Πρὸβλ. R. Pfeiffer, Studien zum antiken Sternnglaube, Στοιχεῖα, Heft II, 1926.

²⁾ Schmid - Stählin, Lit. Gesch. I 1, σελ. 245.

³⁾ Πλὴν τοῦ Σχολ. Γενεύ. Ὀμ. Ἰλ. Φ 319.

⁴⁾ Ὅτε ἐν τοῖς σχολίοις εἰς τοὺς τραγικοὺς ποιητὰς γίνεται μνεία τῶν ὕμνων.

⁵⁾ Schmid - Stählin, Lit. Gesch. I 1, σελ. 241.

⁶⁾ De hymni in Cererem homerici compositione, dictione, aetate, Kiel 1881.

ἐν Ἐλευσῖνι λατρείαν τῆς Δήμητρος, καὶ δὴ καὶ πρὸς τὰ περίφημα Ἐλευσίνια μυστήρια. Ἐν τῷ ὕμνῳ ὁμοίως δὲν γίνεται μνεῖα τελεστηρίου, ἐν ᾧ γίνεται ἱκανῶς λεπτομερῆς περιγραφή τοῦ ἱεροῦ. Ὁ ὕμνος ἄρα ἐποιήθη ἴσως μεταξὺ τῆς κατασκευῆς τοῦ πρώτου τεμένους¹⁾ κατὰ τὸν ὄγδον αἰῶνα, καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ πρώτου τελεστηρίου, τὸ ὁποῖον πιθανώτατα περὶ τὰ τέλη τοῦ 7ου αἰῶνος²⁾ ἀνηγέρθη μετὰ τὴν νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν πόλεμον μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Ἐλευσινίων³⁾. Αἱ Ἀθηναίων οὐδαμῶς ἀναφέρονται, τὰ κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν ἐπίσης οὐδὲ μνημονεύονται, ὁ Τριπτόλεμος ἐμφανίζεται καθαρῶς Ἐλευσίνιος (βραδύτερον μετὰ τὴν Ἀθηναϊκὴν ἐπέμβασιν ἦτο Ἀθηναῖος Ἐλευσίνιος), οὐδεμίαν μνεῖαν τοῦ Ἰάκχου γίνεται⁴⁾. Ἐκ τῶν ἱστορικῶν αὐτῶν κριτηρίων, καὶ ἐκ τῆς ὅλης γλωσσικῆς χροιάς, ἣτις δὲν ἀποκλείει τοῦτο, νομίζομεν, ὅτι ὁ ὕμνος ἐποιήθη περὶ τὰ μέσα τοῦ 7ου αἰῶνος, δηλ. μεταξὺ Ἡσιόδου καὶ Σόλωνος. Ἀπὸ τοῦ Voss πολλοὶ ἀπέδωσαν τὸν ὕμνον εἰς Ἀττικὸν συγγραφέα. Ὁ Baumeister ἀκολουθῶν τὸν Preller δέχεται ὅτι ἐποιήθη, ἵνα ἀπαγγέληται κατὰ τὰ Παναθηναῖα, τοῦτο ὁμοίως ἀποκλείεται, διότι, ὡς εἶδομεν, οὐδὲν περὶ Ἀθηναίων ἀναφέρει. Ὁ ποιητὴς γινώσκει τὴν τοπογραφίαν τῆς Ἐλευσίνος καλῶς, καὶ τὰς ἐπιτοπίους θεότητας, τοὺς ἥρωας, τοὺς βασιλεῖς, περιέλαβε τὴν Δήμητραν μεταξὺ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν (στ. 91 κ. ἑ.), ὅπερ ὁ Ὅμηρος δὲν μνημονεύει, ἐπομένως καὶ ἐὰν δὲν κατάγεται ἐξ αὐτῆς τῆς Ἐλευσίνος, εἶναι πιθανόν, ὅτι κατάγεται ἐκ τινος τόπου πλησίον κειμένου, καὶ ἕνεκα τούτου εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐγίνωσκε καλῶς τὴν Ἡσιόδειον ποίησιν, ὅπερ καὶ ἐκ τῆς κατωτέρω συγκρίσεως θὰ δείξωμεν. Ὅτι ὁ ὕμνος εἶναι ἐνιαῖος καὶ οὐχὶ συντεθειμένος ἐκ περισσοτέρων προοιμίων εἶναι σήμερον ὑπὸ πάντων δεκτόν. Οὐδεὶς πλέον δέχεται τὴν ἀντίθετον γνώμην τοῦ V. Puntoni⁵⁾.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος δύο ἦσαν αἱ μεγάλαι μορφαὶ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἔπει, ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσιόδος. Ὁ Ὅμη-

¹⁾ Πρὸβλ. Noack, Eleusis, die baugeschichtliche Entwicklung des Heiligtums 1927, καὶ Deubner, Attische Feste, 1932, σελ. 87 κ. ἑ.

²⁾ Κατὰ G. Busolt, Gr. Gesch. 2², 354, πρὸ τοῦ Πεισιστράτου.

³⁾ Θουκ. Β. 15, 1 καὶ τινες καὶ ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν ὡσπερ καὶ Ἐλευσῖνιοι μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθέα.

⁴⁾ Περὶ τῆς σημασίας τοῦ Ἰάκχου πρὸβλ. Ἡροδ. Η' 65.

⁵⁾ V. Puntoni, L' inno Homeroico a Demetra con aparato critico scelto, Livorno 1896.

ρος, τὸ ἀνώτατον σημεῖον, εἰς ὅπερ ἔφθασε τὸ Ἴωνικὸν ἔπος, ἴσταται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἴωνικῆς καλουμένης ἐπικῆς σχολῆς, ὃ δὲ Ἡσίοδος εἶναι ὁ ἰδρυτὴς καὶ ὁ μέγιστος ἐκπρόσωπος τῆς Βοιωτικῆς ἐπικῆς σχολῆς, τῆς σχολῆς τοῦ Ἐλικῶνος. Αἱ διαφοραὶ τῶν Ὀμηρικῶν καὶ τῶν Ἡσιοδείων ἐπῶν ἔχουσιν ἤδη ἀρκούντως μελετηθῆ¹⁾. Ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ θὰ προσπαθῆσω νὰ καταδείξω ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου εἰς Δῆμητραν ἦτο γνῶστης τοῦ Ἡσιοδείου ἔπους²⁾, ὅπερ ἔσχεν ἐν πολλοῖς καὶ ῥοπήν ἐπ' αὐτόν, θὰ ἔπρεπε δὲ δι' αὐτὸ νὰ θεωρηθῆ μάλλον τῆς Βοιωτικῆς ἐπικῆς σχολῆς ἢ τῆς καθαρῶς Ἴωνικῆς, τῆς ἀκολουθούσης μόνον εἰς τὸ Ὀμηρικὸν πρότυπον, δηλ. τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν.

**Ἡ ῥοπή τοῦ πρώτου στίχου τῆς Θεογονίας ἐπὶ τὸν
πρῶτον στίχον τοῦ ὕμνου εἰς Δῆμητραν.**

Ἦδη ἀπὸ τοῦ πρώτου στίχου τοῦ ὕμνου καταφαίνεται ἡ ῥοπή, ἣν ὁ Ἡσίοδος ἔσχεν ἐπ' αὐτόν. Οἱ πρῶτοι στίχοι τῆς Ἡσιοδείου Θεογονίας ὡς γνωστὸν εἶναι:

*Μουσάων Ἐλικωνιάδων ἀρχώμεθ' αἰεῖδεν,
αἰ θ' Ἐλικῶνος ἔχουσιν ὄρος μέγα τε ζάθεόν τε.*

¹⁾ *Schmid-Stählin*, Lit. Gesch. I, 1, σελ. 246 κ. ἐ., *R. Wünsch*, Hymnos, R. - E. Pauly - Wissowa. IX, 1, σελ. 140 κ. ἐ., *Inez Sellschopp*, Stilistische Untersuchungen zu Hesiod, Hamburg 1934 (Diss.) κ. ἄ.

²⁾ Ὡς ἔργα γνήσια τοῦ Ἡσιόδου λαμβάνω τὴν Θεογονίαν, τὰ Ἔργα καὶ Ἡμέρας ὡς καὶ τὰ ἐκ τῶν Γυναικῶν Καταλόγων καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἡσιοδείων ἔργων παρὰ A. Rzach (Leipzig 1913) θεωρούμενα γνήσια ἀποσπάσματα. Ἡ Ἄσπις τοῦ Ἡρακλέους, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνήσιον Ἡσιοδειον ἔργον, (Πρβλ. *Wilamowitz - Möllendorff*, Die Gr. Literaturgesch, Leipzig 1912, σελ. 27) εἶναι ἐνδιαφέρουσα, διότι ἀνήκει εἰς τὴν Βοιωτικὴν ἐπικὴν σχολὴν ἀκολουθούσα ἐν πολλοῖς τὸν Ἡσίοδον. Ὡς ἐκδοσὶν Ἡσιόδου διὰ τὴν παραβολὴν πρὸς τὸν Ὀμηρικὸν ὕμνον εἰς Δῆμητραν μετεχειρίσθη τὴν προρρηθεῖσαν τοῦ Rzach τοῦ ἔτους 1913. Παραμένει πάντοτε, παρὰ τὰς ἀξιολογωτάτας μετ' αὐτὴν γενομένας ἐκδόσεις Ἡσιοδείων ἔργων (*P. Mazon*, Hesiode, Paris 1928, ἐκδοσις Belles Lettres), *Wilamowitz - Möllendorff*, Erga, Berlin 1927, *Jacoby*, Hesiodi Theogonia, Berolini 1930), ἢ μάλλον συντηρητικὴ καὶ ἢ μάλλον ἀξιολογος. (Τὰς νεωτέρας ὅπου ἔδει μετεχειρίσθη, ὡς καὶ τὴν majorem τοῦ Rzach τοῦ 1902).

Ὁ πρῶτος στίχος τοῦ ὕμνου εἰς Δῆμητραν κατὰ παρόμοιον τρόπον ἐποιήθη·

*Δῆμητρο' ἠΰκομον σεμνήν θεὰν ἄρχομ' αἰδεῖν,
αὐτὴν ἠδὲ θύγατρα τανύσφυρον, ἦν Ἀἰδωνεύς . . .*

Ἡ τυπικὴ ρῆσις ἄρχομεθ' αἰδεῖν (ἄρχομ' αἰδεῖν) εὑρηται ἐπίσης καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ὕμνων εἰς Ἀθηναῖαν (ΙΑ), εἰς Δῆμητραν (ΙΓ'), εἰς Ἀσκληπιὸν (ΙΔ), εἰς Διόνυσον (ΚΖ), ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐτέρου ὕμνου εἰς Ἀθηναῖαν (ΚΗ).

Θὰ ἠδύνατό τις νὰ νομίσῃ ὅτι πρόκειται περὶ τυπικῆς ἐκφράσεως, δι' ἧς πολλοὶ ὕμνοι ἤρχιζον. Ἄλλως τε καὶ τὸ προοίμιον εἰς τὴν Θεογονίαν ἔνθα πρῶτον ἀπαντᾷ ὑπὸ πολλῶν ἐλέγχθη ὅτι ἀποτελεῖ αὐτοτελεῖ ὕμνον εἰς τὰς Μούσας. Ἄλλ' ἐὰν παρατηρήσωμεν τὴν ῥοπήν ἣν οἱ ἀρχικοὶ στίχοι τῶν δύο μεγάλων Ὀμηρικῶν ἐπῶν ἔσχον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἄλλων ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν καλουμένων ὕμνων, τότε θὰ δεχθῶμεν, ὅτι καὶ τὸ τρίτον μέγα ἔπος τῆς ἀρχαιότητος, τὸ Ἡσιόδειον εἶναι ἐκεῖνο, ὃπερ ἐπέδρασεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῶν προρρηθέντων ὕμνων.

Ἡ ἀρχὴ τῆς Ἰλιάδος π. χ. ἐπέδρασεν ἐπὶ τὸν ὕμνον εἰς Ἥραν (ΙΒ)·

Ἥρην αἰδέω χρυσόθρονον, ἦν τέκε Πείη,

ὡς καὶ ἐπὶ τὸν ὕμνον εἰς Σελήνην (ΛΒ)·

Μήνην αἰδεῖν τανυσίπτειρον ἔσπετε Μοῦσαι ¹⁾

Ἡ ἀρχὴ τῆς Ὀδυσσεΐας ἐπέδρασεν ἐπὶ τὸν ὕμνον εἰς Ἀφροδίτην (Ε)·

Μούσά μοι ἔννεπε ἔργα πολυχρόσου Ἀφροδίτης,

ὡς καὶ ἐπὶ τὸν ὕμνον εἰς Ἑρμῆν (Δ)·

Ἑρμῆν ὕμνει Μοῦσα Διὸς καὶ Μαιάδος υἱόν.

¹⁾ Ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὕμνου τούτου ἐπέδρασε πιθανῶς καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ λόγον τῶν νηῶν τῆς Ἰλιάδος (Β 484).

Ἔσπετε νῦν μοι Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι.

Ἐμφότεραι δὲ Ἰλιάς καὶ Ὀδύσσεια ἔσχον ῥαπὴν ἐπὶ τὸν πρῶτον στίχον τοῦ ὕμνου εἰς Ἥφαιστον (Κ).

Ἥφαιστον κλυτόμητιν αἰίδεο Μοῦσα λίγεια,
ὡς καὶ ἐπὶ τὸν ὕμνον εἰς Διοσκούρους (ΙΖ).

Κάστορα καὶ Πολυδεύκε' αἰίδεο Μοῦσα λίγεια ¹⁾.

Κατάλογος τῶν μὴ Ὀμηρικῶν τύπων καὶ λέξεων, αἵτινες ἀπαντῶσι παρ' Ἡσιόδῳ καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ ²⁾.

Εἰς Δήμ.	στίχ.	3, 441, 460	βαρούκτυπος. Ἔργ. 79, Θεογ. 818.
»	»	10	θαυμαστός. Ἄσπις 165, θαυματός.
»	»	18, 32	πολυώνυμος. Θεογ. 785.
»	»	24	Περσαῖος. Θεογ. 377 Πέρσης.
»	»	25	Ἐκάτη. Θεογ. 411.
»	»	38	ἠχέω. Θεογ. 42.
»	»	50	λουτρόν. Ἔργα 753.
»	»	56	Περσεφόνη. Θεογ. 913 (παρ' Ὀμ. Περσεφόνηα).
»	»	64	Θέα. Θεογ. 135, 371 Θεία.
»	»	83	ἄπλητος. Ἄσπ. 147, 230, 250, Θεογ. 153, 315, 709.
»	»	88	ὁμοκλή. Ἄσπ. 341.
»	»	89	τανύπτερος. Θεογ. 523.
»	»	103, 215, 473	θεμιστοπόλος. Ἀποσπ. 7, 3.
»	»	109	ἐρόεις. Θεογ. 245.
»	»	117	(ὡς ὁ Voss συνεπέρανε) φίλωνται. Θεογ. 97.
»	»	144	(ὡς ὁ Voss συνεπέρανε) διδασκέων. Ἔργ. 64.
»	»	168, 223	ζηλόω. Ἔργ. 23, 312.
»	»	168	θρεπιτήρια Ἔργ. 188.

¹⁾ Περὶ τῆς ἐπιθέσεως αὐτῆς παράβαλε καὶ *L. Radermacher*. Der homerische Hermeshymnus, Wien 1931, ἐν ὑπόσημ. τοῦ στίχου 1' Aufforderung zum Gesang im Stil des Anfangs der Odyssee, also gleich ein Kompliment für den grossen Vorgänger. Πρὸς καὶ *W. Kroll*, Studien zum Verständniss der römischen Literatur, Stuttgart 1924, σελ. 174.

²⁾ Πρὸς *Kuno Francke*, De hymni in Cererem Homericæ compositione, dictione, ætate, Kiliae, 1881, σελ. 11.

- Εἰς Δῆμ. στίχ. 174 ἦαρος ἢ εἶαρος (ὡς συνεπέραναν ὁ Ruhnken) "Εργ. 460 εἶαρι·
- » » » 205 ὄργη. "Εργ. 304.
- » » » 217 ζυγός (παρ. "Ομήρω ζυγόν). "Εργ. 815 ζυγόν (αἰτιατ., ἐπομένως ἄγνωστον ποίαν ὀνομαστικὴν ἔχει).
- » » » 240 γονεῖς. "Εργ. 235, 331.
- » » » 250 νήκεστον (ὡς συνεπέραναν ὁ Voss). "Εργ. 283.
- » » » 272, 298 κολωνός. "Αποσπ. 122, 1.
- » » » 279 κατενήνοθεν. "Ασπ. 269.
- » » » 294 εὐρουβίης. Θεογ. 931.
- » » » 311 γεράων, (γενικὴ μετ' Ὀμηρικῆ). Θεογ. 393, 396.
- » » » 319, 360, 374, 442 κυανόπεπλος. Θεογ. 406.
- » » » 327 δίδον (ἔδιδον στ. 427), παρ' Ὀμήρω τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ δὲν ἀπαντᾷ (ἴδρα ἔκδοσιν Baumeister). "Εργ. 139.
- » » » 352 χαμαιγενής. Θεογ. 879.
- » » » 406 ἔρω· Ὁ Baumeister συγκρίνει πρὸς "Εργ. 202, ἔνθα τὸ ἔρέω ἀναγινώσκεται ὡς δισύλλαβον.
- » » » 417-432 τὰ ὀνόματα τῶν Ὠκεανίδων πλὴν τῶν Λευκίππη, Φαινώ, Μελίτη (πρὸβλ. Θεογ. 246), Ἰάχη, Ῥοδόπη, προέρχονται ἐκ τῆς Θεογ. στίχ. 349-361.
- » » » 439 ἀμφαγαπάω. "Εργ. 58, (παρ' Ὀμήρω ἀμφαγαπάζω).
- » » » 450, 451, 469 φερέσβιος. Θεογ. 693.
- » » » 452 εἰστήκει, τὸ Ὀμηρικὸν εἶναι ἐστήκει, ("Αρίσταρχος, Wolf κ. λ.). "Ασπ. 264, 269.
- » » » 458 κεχάρηντο, "Ασπ. 65 κεχάρητο.
- » » » 459 Ῥέη, Θεογ. 467 (Ξ 203 Ρείης, Ο 187 Ρέα).

Σχεδὸν πλήρεις στίχοι οἵτινες ἐκ τοῦ "Ησιόδου ἐλήφθησαν.

1) Εἰς Δῆμ. 33 ὄφρα μὲν οὖν γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα. Θεογ. 470 τοὺς αὐτῆς Γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα. πρὸβλ. Θεογ. 463 καὶ Ξ 769.

2) Εἰς Δῆμ. 49 οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἠδυπότοιο. Θεογ. 796· οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἄσπον. πρὸβλ. ι 359.

3) Εἰς Δημ. 310 καὶ νύ κε πάμπαν ὄλεσσε γένος μερόπων ἀνθρώπων.
 Ἔργα 180 Ζεὺς δ' ὄλεσει καὶ τοῦτο γένος μερόπων ἀνθρώπων.

4) Εἰς Δήμ, 336 ὄφρ' Ἄϊδην μαλακοῖσι παραιφάμενος ἐπέεσιν.
 Θεογ. 90 ῥηϊδίως, μαλακοῖσι παραιφάμενος ἐπέεσιν
 πρβλ. καὶ Κ 70.

**Βραχύτεραι χρήσεις μὴ Ὀμηρικαί, αἵτινες ἀπαντῶσι
 παρ' Ἡσιόδω.**

Εἰς Δήμ. στίχ 14 οἶδμα θαλάσσης, Ἄγων 125.

» » » 24 ἀταλά φρονέουσα, Θεογ. 989 (πρβλ. Σ. 567 ἐν ἄλλῃ
 ἔμωσ θέσει ἐν τῷ στίχῳ).

» » » 60, 75 Ρεΐης ἠῦκόμου, Θεογ. 625, 634 (ἐν ἄλλῃ ἐπί-
 σης θέσει).

» » » 44 ἐτήτυμα μνθήσασθαι, Ἔργ. 10.

» » » 103, 215 473 θεμιστοπόλων βασιλῆων, Ἄποσπ. 7, 3,
 θεμιστοπόλοι Βασιλῆες.

» » » 79 θαλερὴν — — ἄκοιτιν, Θεογ. 921, 946, 948,
 999, Ἄποσπ. 90.

» » » 79 κεκλῆσθαι ἄκοιτιν, Θεογ. 410 (πρβλ. Γ. 138 ἄλλ'
 οὐχὶ ἢ αὐτῇ πτώσις καὶ σύνταξις).

» » » 88 τοὶ δ' ὑπ' ὀμοκλῆς, Ἄσπις 341.

» » » 110 ἢ τῶν προγενεστάτη ἦεν ἀπασῶν, Θεογ. 361 (ἢ δὴ
 σφέων προφερεστάτη ἐστὶν ἀπασέων).

» » » 152 ἰθείησι δίκησιν, Θεογ. 86 Ἔργ. 36 (ἐν ἄλλῃ ὁμωσ
 θέσει ἐν τῷ στίχῳ).

» » » 168 ἀπὸ θρεπτήρια δοίη, Ἔργ. 188.

» » » 183 ῥαδινοῖσι . . . ποσίν, Θεογ. 195 (ἐν ἄλλῃ θέσει ἐν
 τῷ στίχῳ).

» » » 258 νήκεστον ἀασθῆς (ὡς συνεπέρανεν ὁ Voss) Ἔργ.
 283 (νήκεστον ἀασθῆ).

» » » 279 κατενήγοθεν ὄμους, Ἄσπις 269.

» » » 285 ἐνσιρώτων λεχέων, Θεογ. (στρωτοῖς ἐν λεχεέσσι).

» » » 287 πόσσ' ἀπαλοῖσι, Θεογ. 3.

» » » 311 λιμοῦ ὑπ' ἀργαλέης, Ἄσπις 43 νόσου ὑπ' ἀργα-
 λέης. Ἡ λέξις λιμός εἶναι συνηθεστάτη παρ' Ἡσιόδω
 (Ἔργ. 230, 299, 404, 243, 363, 647, Ἄσπις 265,
 Ἄποσπ. 265).

- Εἰς Δῆμ. στίχ. 315 πολυήρατον εἶδος ἔχουσαν, Θεογ. 908.
 » » » 336 μαλακοῖσι παραιφάμενος ἐπέεσιν, Θεογ. 90.
 » » » 352 χαμαιγενέων ἀνθρώπων, Θεογ. 879.
 » » » 358 Διὸς βασιλῆος, Θεογ. 886 (Ζεὺς βασιλεὺς), καὶ
 "Ἐργ. 668.
 » » » 401 ἀνθεσι . . ἡαρινοῦσι, "Ἐργ. 75 (ἀνθεσι εἰαρινοῖσιν,
 ἐν ἄλλῃ θέσει ἐν τῷ στίχῳ).
 » » » 418 καὶ Ἥλέκτρῃ καὶ Ἰάνθῃ, Θεογ. 349 (Ἰάνθ τ'
 Ἥλέκτρῃ τε, ἐν ἄλλῃ θέσει ἐν τῷ στίχῳ).
 » » » 419 καὶ Μελίτῃ, Θεογ. 247.
 » » » 419 τε Ρόδειά τε Καλλιρόῃ τε, Θεογ. 351.
 » » » 420 Μηλόβοσις τε, Θεογ. 354.
 » » » 320 τε Τύχῃ τε καὶ Ὠκυρόῃ, Θεογ. 360 (Ὠκυρόῃ ἐν
 ἄλλῃ θέσει ἐν τῷ στίχῳ).
 » » » 421 Χρυσῆς τ', Θεογ. 359.
 » » » 421 Ἰάνειρά τ' Ἀκάστῃ τ', Θεογ. 356.
 » » » 422 Πλουτώ τε, Θεογ. 355 (ἐν ἄλλῃ θέσει ἐν τῷ στίχῳ).
 » » » 422 καὶ ἡμερόεσσα Καλυψώ, Θεογ. 359.
 » » » 423 καὶ Στύξ, Θεογ. 361.
 » » » 423 Γαλαξάυρῃ τ' ἐρατεινῇ, Θεογ. 353 (Γαλαξάυρῃ τ'
 ἐρατή, ἐν ἄλλῃ θέσει ἐν τῷ στίχῳ).
 » » » 423 Οὐρανίῃ τε, Θεογ. 78 (ἐν ἄλλῃ θέσει).
 » » » 424 καὶ Ἄρτεμις Ἰοχέαιρα, Θεογ. 14.
 » » » 486 ὄλβιος, ὄντινα, Θεογ. 96.

*Ρήσεις τοῦ "Ὑμνου, ὡς ὁ "Ὀμηρὸς οὐδέποτε ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ
 τοῦ στίχου ἔχει, ἐνῶ ὁ "Ἡσίοδος μετρικῶς
 οὕτω πως ἀκριβῶς μεταχειρίζεται.*

Εἰς Δῆμ. 276 γῆρας ἀπωσαμένη περὶ τ' ἀμφὶ τε κάλλος ἄητο.
 Θεογ. 848 θυῖε δ' ἀρ' ἀμφ' ἀκτὰς περὶ τ' ἀμφὶ τε κύματα μακρὰ.
 Εἰς Δῆμ. 182 στεῖχε κατὰ κρηθῆεν κεκαλυμμένη ἀμφὶ δὲ πέπλος
 Ἄσπις 7 τῆς ἀπὸ κρηθῆεν βλεφάρων τ' ἀπο κυνεάων. Τὸ κατὰ
 κρηθῆεν ἀπαντὰ δις παρ' Ὀμήρῳ, καὶ ἄπαξ ἔτι ἐν τῇ Θεογονίᾳ, ἀλλ' ἐν
 ἄλλῃ θέσει ἐν τῷ στίχῳ, Θεογ. 574, Π 548, λ 588.

Εἰς Δῆμ. 481 ὡς δ' ἀτελής ἰερωῶν, ὡς τ' ἄμμορος, οὐ ποθ' ὁμοίων

πιθανῶς ἢ παρήχησις ἀπὸ τῶν Ἔργ. 144 χάλκειον ποίησ' οὐκ ἀργυρέω οὐδὲν ὁμοῖον.

Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἀκολουθεῖ εἰς τὸν Ἡσίοδον, ὅστις διασπάσας τὴν Ὀμηρικὴν παράδοσιν ἐν ἄλλαις θέσει μετρικῶς μεταχειρίζεται Ὀμηρικὰς χρήσεις¹⁾.

Εἰς Δημ. 275 μέγεθος καὶ εἶδος (πρβλ. Θεογ. 519, 620).

Εἰς Δημ. 35 ἔτι δ' ἤλπετο, 72 νόσφιν ἐμεῖο, 116 ὡς σύπερ ὧδε καὶ ὀπλότερον γεγάασιν, 172 ὡς εἶδον, 188 ἢ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδόν, 190 αἰδῶς τε σέβας τε, 208 οἶνον ἐρυθρόν, 249 δὲ γόνον καὶ κήδεα λυγρὰ τίθησιν, 324 ἐπεπείθετο θυμός, 322 καὶ 444 καὶ 462 ἄς κεν ἔλοιτο, (διόρθωσις Heermann), 338 μετὰ δαίμονας, 354 οὐδὲ θεοῖσι, 378 ἠνία καὶ μίστιγα, 380 μακρὰ κέλευθα, 383 βαθὴν ἠέρα, 406 νημερτέα πάντα, 449 κατ' Οὐλύμποιο καρῆρων, 445, 463 ἔτεος περιτελλομένοιο, 471 ἀρουράων ἐριβόλιον, πρόσθεσ καὶ 92 θεῶν ἀγορήν, 139 σφίσιον ἐργάζωμαι, 321 ἄφθιτα εἰδῶς, 333 ἴδοι ὀφθαλμοῖσιν.

Ἄπασαι αἱ Ὀμηρικαὶ αὗται χρήσεις οὔτε παρ' Ὀμήρῳ οὔτε παρ' Ἡσίοδῳ εὐρηγνται ἐν τῇ θέσει ταύτῃ τοῦ στίχου.

Κλίσις πρὸς ἀπαρίθμησιν δίκην καταλόγου κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἡσίοδου²⁾.

Εἰς Δήμ. 6—8.

ἄνθεά τ' αἰγυμένην ῥόδα καὶ κρόκον ἠδ' ἴα καλὰ
λειμῶν' ἄμ μαλακὸν καὶ ἀγαλλίδας ἠδ' ὑάκινθον
νίκρκισσόν θ', ὅν φῦσε δόλον καλυκώπιδι κούρη.

Εἰς Δήμ. 109—110.

Καλλιδικὴ καὶ Κλεισιδικὴ Δημῶ τ' ἐρόεσσα
Καλλιθή θ', ἢ τῶν προγενεστάτη ἦεν ἀπασῶν.

Εἰς Δήμ. 153—155.

ἠμὲν Τριπτολέμου πυκιμήδεος ἠδὲ Διόκλου
ἠδὲ Πολυξείνου καὶ ἀμύμονος Εὐμόλποιο
καὶ Δολίχου καὶ πατρὸς ἀγήνορος ἡμετέροιο.

¹⁾ Πρβλ. J. R. S. Sterrett. Qua in re Homerici κ. λ., Bostoniae 1881, σελ. XXVII.

²⁾ Πρβλ. καὶ Ζηνόδοτον ἐν καταλόγῳ τῶν Νηρηϊδῶν ἐν Σχολ. Σ. (39/50).

Εἰς Δήμ. 417—424.

ἡμεῖς μὲν μάλα πᾶσαι ἂν ἱμεροτὸν λειμῶνα
 Δευκίππη Φαινῶ τε καὶ Ἡλέκτρῃ καὶ Ἰάνθῃ
 καὶ Μελίτῃ Ἰάχῃ τε Ῥόδειά τε Καλλιρόῃ τε
 Μηλόβοσις τε Τύχῃ τε καὶ Ὠκυρόῃ καλυκῶπις
 Χρυσῆς τ' Ἰάνειρά τ' Ἀκάστη τ' Ἀδμήτῃ τε
 καὶ Ῥοδόπῃ Ἰλουτῶ τε καὶ ἱμερόεσσα Καλυπῶ
 καὶ Σινῶ Οὐρανίῃ τε Γαλαξαύρῃ τ' ἔρατεινῇ
 Παλλάς τ' ἔγροεμάχῃ καὶ Ἀρτεμις ἰοχέαιρα.

Εἰς Δήμ. 425—428.

παίζομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν χεῖρεσσ' ἐρόεντα
 μίγδα κρόκον τ' ἄγανόν καὶ ἀγαλλίδας ἠδ' ὑάκινθον
 καὶ ῥοδέας κάλυκας καὶ λείρια, θαῦμα ἰδέσθαι
 νάρκισσόν θ', ὃν ἔφυσ' ὡσπερ κρόκον εὐρεῖα χιθῶν.

Εἰς Δήμ. 473—477.

ἔβρισ' ἠ δὲ κιοῦσα θεμιστοπόλοις βασιλεῦσι
 δεῖξε Τριπτολέμῳ τε Διοκλεῖ τε πληξίππῳ,
 Εὐμόλπου τε βίῃ Κελεῶ θ' ἠγήτορι λαῶν
 δροσημοσύνην θ' ἱερῶν καὶ ἐπέφραδεν ὄργια πᾶσι
 Τριπτολέμῳ τε Πολυξείνῳ τ', ἐπὶ τοῖς δὲ Διοκλεῖ.

Εἰς Δήμ. 490—491.

Ἄλλ' ἄγ' Ἐλευσῖνος θυοέσεως δῆμον ἔχουσαι
 καὶ Πάρον ἀμφιρῦτην Ἄντρονά τε πετροήεντα.

**Τίνι τρόπῳ ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἡσιόδου
 ἔπους μεταχειρίζεται τὸ Ὀμηρικὸν ἐπικὸν ὕλικόν.**

Ἐν τῇ χρήσει τοῦ Ὀμηρικοῦ ἐπικοῦ ὕλικου παρὰ τοῦ Ἡσιόδου παρατηροῦμεν ὅτι: 1) Ἡ πρόσληψις περισσοτέρων στίχων κατὰ σειρὰν ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ ἔπους ἐλλείπει· 2) Σπανία εἶναι ἢ ἐπανάληψις ἐνὸς πλήρους στίχου ἐκ τοῦ ἔπους· 3) Συχνότερα εἶναι ἢ πρόσληψις ἐνὸς ἡμίσεος στίχου, ἢ βραχυτέρων χρήσεων, ὡς ἐκ τῆς ὅλης ἐπικῆς γλώσσης τυπικῶς λαμβάνει ¹⁾).

¹⁾ Πρὸβλ. Inez Schellschopp, *Stilistische Untersuchungen zu Hesiod*, Hamburg 1934 (Diss.), σ. 11.

Τὰ αὐτὰ ἀκριβῶς παρατηροῦμεν καὶ ἐν τῇ χρήσει τοῦ Ὀμηρικοῦ ἐπικοῦ ὕλικου ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ὑμνου εἰς Δήμητραν. 1) Ἡ πρόσληψις περισσοτέρων στίχων κατὰ σειράν ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ ἔπους ἐλλείπει ἐν τῷ ὕμνῳ τούτῳ ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους Ὀμηρικοὺς ὕμνους, ὡς π. χ. ἐν τῷ εἰς Ἀπόλλωνα, καὶ τῷ εἰς Ἀφροδίτην. 2) Σπανία εἶνε ἢ ἐπανάληψις ἑνὸς πλήρους στίχου ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ ἔπους·

- I) Εἰς Δήμ. 112 ἀγχοῦ δ' ἰστάμεναι ἔπεα πτερόεντα προσηύδων.
 Δ 92, Ε 123 ἀγχοῦ δ' ἰσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
 Ν 462 ἀγχοῦ δ' ἰστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
 (Ὁ στίχος οὗτος δὲν ἀπαντᾷ παρ' Ἡσιόδῳ. Πρβλ. Ἀσπίς 117).
- II) Εἰς Δήμ. 247 καὶ ρ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
 Σ 72, β 362 καὶ ρ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
- III) Εἰς Δήμ. 320 καὶ μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
 Ο 35, Ο 89 καὶ μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
 Ο 145 καὶ σφέας φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
 (Ἀσπίς 117 καὶ μιν ἀμοιβόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα).

Μετὰ μιᾶς λέξεως διαφόρου.

- IV) Εἰς Δήμ. 484 βὰν ρ' ἔμεν Ὀλυμπόνδε θεῶν μεθ' ὀμήγουριν ἄλλων.
 Υ 142 ἄψ ἔμεν Οὐλυμπόνδε θεῶν μεθ' ὀμήγουριν ἄλλων.
- V) Εἰς Δήμ. 45 ἦθελεν οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
 Σ 404 ἦδεεν οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
- VI) Εἰς Δήμ. 48 στρωφᾷτ' αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχουσα.
 η 101 ἔστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες.
- VII) Εἰς Δήμ. 186 ἦστο παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο.
 α 333, θ 458, π 415, σ 209 στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο.
- VIII) Εἰς Δήμ. 224 Τὴν δ' αὔτε προσέειπεν εὐσιτέφανος Δημήτηρ.
 Φ 511 Τὸν δ' αὔτε προσέειπεν εὐσιτέφανος κελαδεινή.

3) Συχνότερα εἶναι ἢ πρόσληψις ἑνὸς ἡμίσεος στίχου ἢ βραχυτέρων χρήσεων, ὡς ἐκ τῆς ὅλης ἐπικῆς γλώσσης στερεοτύπως λαμβάνει.

Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ποιεῖ νέον στίχον ἐκ τμημάτων διαφόρων Ὀμηρικῶν στίχων ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τῶν ἐπῶν τοῦ Ἡσιόδου.
 (π. χ. Θεογ. 840 σμερδαλέον κονάβησε καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερῶθεν.
 Ο 648 σμερδαλέον κονάβησε περὶ κροτάφοισι πεσόγτος
 Ο 36 ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερῶθεν.
 Θεογ. 798=Ω 720+σ 201. κλπ.).

- I) Εἰς Δῆμ. 15 ἢ δ' ἄρα θαμβήσασ' ὠρέξατο χερσὶν ἅμ' ἅμφω.
 α 360, φ 354 ἢ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει
 ψ 99 Ὡς ἄρα φωνήσας ὠρέξατο χερσὶ φίλησιν.
 Η 255 τὼ δ' ἐκπασσαμένα δόλιχ' ἔγχεα χερσὶν ἅμ' ἅμφω.
- II) Εἰς Δῆμ. 33 ὄφρα μὲν οὖν γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα
 I 550 ὄφρα μὲν οὖν Μελέαγρος ἀρηίφιλος πολέμιζεν
 Ε 174 ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἵκει' ἀντιμή.
 ο 371 εὐχετο χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα.
- III) Εἰς Δῆμ. 65 ἢ ἔπει ἢ ἔργω κραδίην καὶ θυμὸν ἴηνα.
 Α 504 ἢ ἔπει ἢ ἔργω· Β 171, Θ 147, Π 52 κραδίην καὶ
 θυμὸν· ω 119, 147, 176, 196 θυμὸν ἴηνα.
- IV) Εἰς Δῆμ. 70 αἰθέρος ἐκ δίης καταδέσκει αἰκτίνεσσι
 Π 365 αἰθέρος ἐκ δίης· λ 16 καταδέσκειται αἰκτίνεσιν.
- V) Εἰς Δῆμ. 71 νημεριτέως μοι ἔνισπε φίλον τέκος, εἴπου ὄπωπας.
 δ 642 νημεριτές μοι ἔνισπε· Γ 192, Ε 379, Θ 39 φίλον τέ-
 κος· γ 93, δ 323 εἴπου ὄπωπας.
- VI) Εἰς Δῆμ. 128 δεῖπνον ἐπηρτύοντο παρὰ προυμνήσια νηός.
 ο 500 δεῖπνον δ' ἐντ. Α. 476 π. προυμν. νηός.
- VII) Εἰς Δῆμ. 262 νῦν δ' οὐκ' ἔσθ', ὡς κεν θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξαι.
 Φ 103 νῦν δ' οὐκ' ἔσθ' ὅς τις θάν. Φ 565, ρ 547 θάν.
 καὶ κῆρας ἀλύξει.
- VIII) Εἰς Δῆμ. 337 ἀγνήν Περσεφόνειαν ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος.
 λ 386 ἀγνή Περσεφόνεια, Φ 56 ὑπὸ ζόφ. ἠερ.
- IX) Εἰς Δῆμ. 339 ὀφθαλμοῖσιν ἰδοῦσα μεταλλήξειε χόλοιο.
 Γ 28, Τ 174 ὀφθ. ἰδ. I 157, 261, 299 μεταλλήξαντι χόλ.
- X) Εἰς Δῆμ. 346 ἀγχοῦ δ' ἰστάμενος προσέφη κρατὺς Ἄργεϊ-
 φόντης. Ν 768, Ρ 684 ἀγχ. δ' ἰστ. πρ. Ω 345 κρατ. Ἄργ.
- XI.—Εἰς Δῆμ. 357 Ὡς φάτο μείδησεν δὲ ἄναξ ἐνέρων Ἀἰδωνεύς.
 Ε 426, Ε 222 ὡς φ. μείδ. δέ, Υ 61 ἄν. ἐν. Ἀἰδ.
- XII.—Εἰς Δῆμ. 416 ἐξερέω καὶ πάντα διῖξομαι, ὡς ἐρεείνης.
 I 61, ἐξεῖπω καὶ π. διῖξ. ω 262, ὡς ἐρέεινον, ω 281, ἦν ἐρεείνεις.
- XIII.—Εἰς Δῆμ. 433 ταῦτα τοι ἀχθυμένη περ ἀληθέα πάντ' ἀγορεύω.
 η 297 τ. τοι ἀχθ. π. ἀλ. I 41 ὡς ἀγορεύεις, Ρ 180 παντ' ἀγορεύσω,
 γ 254 π. ἀγ.
- XIV.—Εἰς Δῆμ. 434 Ὡς τότε μεν πρόπαν ἡμαρ δμόφρονα θυμὸν
 ἔχουσαι. Α 601 ὡς τ. μὲν π. ἡμ., Χ 263 ὁμ. θυμ. ἔχ.

XV.—Εἰς Δῆμ. 447 Τὰς δὲ δύο παρὰ μητρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
 Ε 272 τῶ δὲ δύο, Ε 555 ὑπὸ μητρὶ, Ε 502 καὶ μητρὶ, Ζ 259 κ.
 ἄλ. ἀθ.

Σχεδὸν πλήρεις στίχοι διεσκευασμένοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

XVI.—Εἰς Δῆμ. 224 Τὴν δ' αὖτε προσέειπεν εὐσιτέφανος Δ η μ ή τ η ρ.
 Α 206 τὴν δ' αὖτε προσ. Φ 511 εὐσιτέφανος Κ ε λ α δ ε ι ν ή.

XVII.—Εἰς Δῆμ. 67 τῆς ἀδινῆν ὅπ' ἄκουσα δι' αἰθέρος ἀτρυγέ-
 ταιο. Η 53, Ω 223, 767 ὅπ. ἄκ. Ρ 425 δι' αἰθ. ἀτρυγ.

XVIII.—Εἰς Δῆμ. 21 Κ ε κ λ ο μ έ ν η πατέρα Κρονίδην ὕπατον καὶ
 ἄριστον. Χ 60 πατήρ Κρονίδης, Τ 258, Ψ 43 ὕπατος καὶ ἄριστος.

Ἡμιστίχια, αἵνα ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἐκ τοῦ Ὀμήρου
 προσλαμβάνει (ἀκολουθῶν εἰς τὸ Ἡσιόδειον πρότυπον¹⁾).

Πρῶτον ἥμισυ.

- Εἰς Δῆμ. στίχ. 11 ἀθανάτοις τε θεοῖς, Ε 442 ἀθανάτων τε θεῶν.
 » » » 15 ἢ δ' ἄρα θαμβήσασ', α 360 ἢ μὲν θαμβήσασα, φ 354.
 » » » 18 ἵπποις ἀθανάτοισι, Ρ 476 ἵππων ἀθανάτων, πρβλ.
 Ρ. 460.
 » » » 22 οὐδέ τις ἀθανάτων, Ζ 128 εἰ δέ τις ἀθανάτων.
 » » » 32 ἵπποις ἀθανάτοισι, Ρ 476, 460.
 » » » 51 ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη οἱ, Ι 474 ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη μοι.
 » » » 63 στὰν δ' ἵππων προπάροιθε, Ω 286 σιῆ δ' ἵππων
 προπάροιθε.
 » » » 65 ἦ ἔπει ἦ ἔργω, Α 504.
 » » » 88 ὣς εἰπὼν ἵπποισιν, Θ 184, Ψ 442.
 » » » 89 ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἄρμα, Λ 533, Ρ 458.
 » » » 193 ἀνέρος ἠδὲ γυναικός, Ο 683 ἀνέρες ἠδὲ γυναι-
 κες, ζ 184 ἀνὴρ ἠδὲ γυνή.
 » » » 160 εἰ δ' ἐθέλεις ἐπίμεινον, Τ 142, ρ 277.

¹⁾ Πρβλ. καὶ Sterrett, Qua in re hymni homerici quinque majores etc. (Diss.), Bostoniae 1881, σελ. 40 κ. ε.

- Εἰς Δήμ. στίχ. 174 αἰ δ' ὥστ' ἢ ἔλαφοι, Ο 271 οἷ δ' ὥστ' ἢ ἔλαφον,
Γ 24 εὐρών ἢ ἔλαφον.
- » » » 178 ὤμοις αἴσسونτο, Ζ 510, Ο 267.
- » » » 187 παῖδ' ὑπὸ κόλπῳ ἔχουσα, Ζ 400, παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ
ἔχουσα.
- » » » 205 ἢ δὴ οἱ καὶ ἔπειτα, ρ 24 αἰ δὴ οἱ καὶ ἔπειτα.
- » » » 212 τῆσι δὲ μύθων ἤρχεν, Ε 420, Η 445.
- » » » 231 Ὡς ἄρα φωνήσασα, Θ 432, Σ 65, Τ 12.
- » » » 232 χερσὶν τ' ἀθανάτησι, Η 704 χείρεσσ' ἀθανάτησι.
- » » » 237 χρίσκ' ἀμβροσίῃ, Η 680 χροῖσεν τ' ἀμβροσίῃ.
- » » » 251 τῇ δὲ χολωσαμένη, Γ 413 τὴν δὲ χολωσαμένη.
- » » » 253 χείρεσσ' ἀθανάτησιν, Η 704.
- » » » 269 ἀθανάτοις θνητοῖσι, τ 593 ἀθάνατοι θνητοῖσιν.
- » » » 275 ὡς εἰποῦσα θεά, Γ 139, ν 352, 366.
- » » » 287 ἢ δ' ἄρα πῦρ ἀνέκαι', η 13 ἢ οἱ πῦρ ἀνέκαιε.
- » » » 303 ἔνθα καθεζομένη, Κ 202, ζ 295.
- » » » 324 Ὡς φάτο λισσομένη, Η 46 ὡς φάτο λισσόμενος.
- » » » 334 Αὐτὰρ ἐπεὶ τό γ' ἄκουσε Φ 377.
- » » » 344 πολλ' ἀεκαζομένη, Ζ 458, ν 277 πόλλ' ἀεκαζομένους.
- » » » 350 ὀφθαλμοῖσι ἰδοῦσα, Γ 28 ὀφθαλμοῖσιν ἰδών, Τ 174
ὀφθ. ἰδωσι.
- » » » 370 ὡς φάτο γήθησεν δέ, Ρ 567, Ω 424.
- » » » 382 ἵππων ἀθανάτων, Ρ. 476, 460.
- » » » 406 Τοιγὰρ ἐγώ σοι μῆτερ, ρ 108 τοιγὰρ ἐγώ τοι μῆτερ.
- » » » 432 πόλλ' ἀεκαζομένην, Ζ 458, ν 277 πόλλ' ἀεκαζο-
μένους πρβλ. εἰς Δήμ. 344.
- » » » 448 Ὡς ἔφαι' οὐδ' ἀπίθησε Β. 166, Ε 719.
- » » » 483 Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάνθ', ζ 227.

Δεύτερον ἤμισυ.

- Εἰς Δήμ. στίχ. 11 ἠδὲ θνητοῖς ἀνθρώποις, ι 531 οὔτε θνητῶν ἀν-
θρώπων.
- » » » 22 οὐδὲ θνητῶν ἀνθρώπων, ι 521.
- » » » 36 θεῶν αἰγιγενετάων, Β 400, Η 53.
- » » » 43 ἐπὶ ταφερῆν τε καὶ ὑγρῆν, Ε 308.
- » » » 46 εἰτήτυμος ἄγγελος ἦλθεν, Χ 438 εἰτήτυμος ἄγγε-
λος ἔλθων.

- Εἰς Δήμ. στίχ. 53 ἔπος φάτο φώνησέν τε, δ 370, πρβλ. Ω 353.
- » » » 67 δι' αἰθέρος ἀτρογέτοιο, Ρ 425.
- » » » 91 κελαινεφεῖ Κρονίωνι, Α 397, Ζ 267.
- » » » 95 βθυζώνων τε γυναικῶν, Ι 594, γ 154.
- » » » 96 δαΐφρονος ἴκετο δῶμα, Θ 13, 56 δαΐφρονος ἐς
μέγα δῶμα, σ. 421.
- » » » 98 φίλον τετιημένη ἦτορ, β 298, α 114.
- » » » 99 ὄθεν ὑδρεύονται πολῖται, η 131.
- » » » 104 κατὰ δῶματα ἠχήμεντα, δ 72 καδ' δῶματα ἠχήμεντα.
- » » » 115 ἀνὰ μέγαρα σκίοεντα, α 365, δ 768.
- » » » 119 γυναικῶν θηλυτεράων, λ 386, ψ 166.
- » » » 120 ἀληθέα μυθήσασθαι, Ζ 382, ξ 125.
- » » » 122 τὸ γὰρ θέιο πότνια μήτηρ, σ 5.
- » » » 123 ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης, Β 159.
- » » » 135 Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες, Α 18, Β 13, 30.
- » » » 143 μυζῶν θαλάμων εὐπήκτων, Ψ 41.
- » » » 146 θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη, Β 715, Ν 365.
- » » » 147 καὶ ἀχνύμενοί περ ἀνάγκη, Μ 178, Ο 651 καὶ
ἀχνύμενοί περ ἑταίρον.
- » » » 164 ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ, Β 661, Ι 144.
- » » » 166 καὶ ἦβης μέτρον ἴκοιτο, σ. 217 καὶ ἦβης μέτρον
ἰκάνεις, τ 532.
- » » » 167 γυναικῶν θηλυτεράων, λ 386, Ψ 166.
- » » » 181 φίλον τετιημένη ἦτορ, α 114, φίλον τετιημένος
ἦτορ, β 298.
- » » » 200 ἄπαστος ἐδητύος ἠδὲ ποιήτος, δ 788.
- » » » 216 καὶ ἀχνύμενοί περ ἀνάγκη, Μ 178, ο 651, εἰς
Δήμ. 147.
- » » » 220 πολυάρητος δέ μοί ἐστιν, τ 404.
- » » » 221 καὶ ἦβης μέτρον ἴκοιτο, σ 217, καὶ ἦβης μέ-
τρον ἰκάνεις, τ 532, εἰς Δήμ. 166.
- » » » 222 γυναικῶν θηλυτεράων, πρβλ. εἰς Δήμ. 167.
- » » » 241 θεοῖσι δὲ ἅντα εἴκει, Ω 630 θεοῖσι γὰρ ἅντα
εἴκει.
- » » » 242 ἀγήρων τ' ἀθάνατόν τε, Μ 323 ἀγείρω τ' ἀθα-
νάτω τε.
- » » » 260 ἀγήραον ἦματα πάντα, ε 136, η 257, ψ 336.

- Εἰς Δήμ. στίχ. 265 περιπλομένων ἐνιαυτῶν, α 16.
- » » » 266 πόλεμον καὶ φύλοπιν αἰνήν, ω 475 πόλεμον κακὸν καὶ φίλοπιν αἰνήν.
- » » » 286 ἐῷ ἐγκάτθετο κόλπῳ, Ξ 223, ψ 223 ἐῷ ἐγκάτθετό θυμῷ.
- » » » 293 ἅμα δ' ἦοι φαινομένηφιν, Ι 618, 682, Ω 600, η 222.
- » » » 294 νημεριτέα μυθήσαντο, Ζ 376 νημηροτέα μυθήσασθε.
- » » » 305 ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν, Γ 265, Α 619, Ξ 272 ἔλε χθόνα πουλυβότειραν.
- » » » 310 γένος μερόπων ἀνθρώπων, Α 250 γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων.
- » » » 312 Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντας, Α 18, Β 13, 30, Ε. 383 κλπ.
- » » » 313 ἐῷ τ' ἐφράσσατο θυμῷ, πρὸλ ο 202.
- » » » 316 κελαινεφεῖ Κρονίωνι, Α 397, Ζ 267.
- » » » 322 Θεῶν αἰειγενετάων, Β 400, Η 53, Ξ 244.
- » » » 335 χρουσόροαπιν Ἀργεῖφόντην, κ 331.
- » » » 341 λιπῶν ἔδος Οὐλύμποιο, πρὸλ. Ω 114.
- » » » 347 καταφθιμένοισιν ἀνάσσων, λ. 391.
- » » » 348 ἀγαυγὴν Περσεφόνειαν, πρὸλ. λ 213.
- » » » 379 τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πειτέσθην, Ε 366.
- » » » 396 κελαινεφεῖ Κρονίωνι, Α 397, Ζ 267.
- » » » 400 καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν, Ζ 259.
- » » » 444 μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι, πρὸλ. εἰς Δήμ. 328.
- » » » 446 ὑπὸ ζόφον ἠερόεννα, Φ 56 ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος, καὶ εἰς Δήμ. 402.
- » » » 462 μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι, πρὸλ. εἰς Δήμ. 344, 444.
- » » » 464 ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα, πρὸλ. εἰς Δήμ. 402, 446.
- » » » 465 καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν, πρὸλ. εἰς Δήμ. 400, 447.
- » » » 466 ἐῷ δ' ἐπένευσε κάρητι, Ο 75 ἐμῷ δ' ἐπένευσα κάρητι.
- » » » 468 κελαινεφεῖ Κρονίωνι, εἰς Δήμ. 396.
- » » » 480 ἐπιχχονίων ἀνθρώπων, Δ 45, α 167.
- » » » 487 ἐπιχθονίων ἀνθρώπων, πρὸλ. εἰς Δήμ. 480.

Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου διασκευάζει ὁμηρικὰς χρήσεις εἰς ἓν ἴδιον ἡμιστίχιον.

Εἰς Δήμ. στίχ. 39 τῆς δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ, τῆς δ' ἔκλ. A 457, E 121 K 295, πότ. μήτ. πολλάκις ἀπαντᾷ. στίχ. 57 ἀτὰρ οὐκ ἶδον ὀφθαλμοῖσιν, ἀτὰρ οὐκ E 287, ἶδον ὀφθ. O 488, Γ 169. στίχ. 68 πρβλ. στίχ. 57. στίχ. 76 μέγ' ἄζομαι ἠδ' ἐλεαίρω, μέγ. ἄζ. E 434, 830, ἠδ' ἐλε. B 64, Λ 665. στίχ. 93 πόλιας καὶ πόνια ἔργα, πόλ. κ. πόνια θ 560, π. ἔργα M 283. στίχ. 120 μυθήσομαι οὐ τοι ἀεικές, (ἐγὼ . . .) μυθ. θ 497, οὐτ. ἀεικ. πρβλ. I 70. στίχ. 145 ἀμείβετο παρθένος ἀδμῆς, (τὴν δ' αὐτίκ.) ἀμείβετο δ 382, 398, ι 272, παρθ. ἀδμ. ζ 109, 228. στίχ. 323 ἐμὸν ἔπος ἐκ Διὸς ἔστω, ἐμὸν ἔπ. Θ 8, E 234, ἐκ. Δ. ἔσ. A 63. στίχ. 364 πατρὸς Διὸς ἔνθα δ' εὐῶσα πατ. Διός, B 146, Λ 66, ἔνθα δ' εὐῶσα, πρβλ. ζ 179. στίχ. 365 ὀπόσα ζώει τε καὶ ἔρπει, ὀπ. ζ. τε καί, πρβλ. ω 263, καὶ ἔρπει, B 447, σ 130. στίχ. 367 τίσις ἔσσεται ἤματα πάντα, τίσις ἔσσεται A 40, ἤμ. πάντα ε 136 η 257, ψ 336. στίχ. 407 ἐριούνιος ἄγγελος ὦκύς, (Ἐρμῆς) ἐριούνιος Ω 457, 679, ἄγγ. ὦκ. π 469. στίχ. 435 κραδίην καὶ θυμὸν ἴαινον, κραδ. καὶ. θυ. B 171, Θ 147, O 208, θυμ. ἴην. Ω 119, 147. 176.

Βραχύτεραι χρήσεις, ἃς ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἐπίσης ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ ἔπους προσέλαβεν, ἀκολουθῶν εἰς τὸ Ἡσιόδειον πρότυπον.

Εἰς Δήμ. στίχ. 2 αὐτὴν ἠδέ, B 762 αὐτῶν ἠδ'· στίχ. 3 εὐρύοπα Ζεὺς, E 265, Θ 442, I 419· στίχ. 6 κρόκον ἠδ', E 348· στίχ. 7 ἠδ' ὑάκινθον, E 348· στίχ. 12 τοῦ καὶ ἀπό, A 249· στίχ. 13 οὐρανὸς εὐρὸς ὑπερθε, ο 36· στίχ. 15 ὠρέξατο χερσίν, ψ 99. στίχ. 15 χερσίν ἄμ' ἄμφω, H 255· στίχ. 17 ἄμ πεδίον, Z 71· στίχ. 19 ἐπὶ χρυσέοισιν, N 523 ὑπὸ χρυσέοισι· στίχ. 21 πατέρα Κρονίδην, X 60 πατὴρ Κρονίδης· στίχ. 21 ὑπατον καὶ ἄριστον, T 258, Ψ 43 ὑπατος καὶ ἄριστος· στίχ. 24 ἀταλά φρονέουσα, Σ 567 ἀταλά φρονέοντες· στίχ. 25 ἐξ ἄντρου, ι 312, 407· στίχ. 25 λιπαροκροήδεμνος, Σ 382· στίχ. 26 ἀγλαὸς υἱός, B 736· στίχ. 28 ἐνὶ νηῶ, Z 93, 274· στίχ. 29 ἱερὰ καλά, η 191, λ 130· στίχ. 29 θνητῶν ἀνθρώπων, A 339· στίχ. 34 πόντον ἀγάρροον, B 845 Ἐλλήσποντος ἀγάρροος καὶ M 30· στίχ. 34 πόντον ἰχθυόεντα, I 4, δ 381· στίχ. 36 φῦλα θεῶν, ο 54, 161, 177· στίχ. 36 θεῶν ἀειγενετάτων, B 400. H 53, E 244· στίχ. 37 ἀχθυμένης περ, A 241,

588, δ 104 ἀγνύμενός περ' στίχ. 38 ὄρεων κορυφαί, Μ 282 ὄρεων
 κορυφάς· στίχ. 40 ἀμφὶ δὲ χαίταις Ζ 509, ο 266, ἀμφὶ δὲ χαῖται·
 στίχ. 41 χερσὶ φίλησι ψ 99, Ε 482· στίχ. 42 βάλετ' ὤμων, ξ 528,
 ο 61 βάλετ' ὤμοις· στίχ. 49 ἀμβροσίης καὶ νέκταρος, ι 359· στίχ. 52
 ἐν χεῖρεσσιν ἔχουσα, Σ 551 ἐν χερσὶν ἔχοντες, η 101 μετὰ χερσὶν ἔχον-
 τες· στίχ. 55 θνητῶν ἀνθρώπων, Σ 404, Υ 204· στίχ. 57 ἀτὰρ οὐκ,
 Ε 287· στίχ. 57 ἴδον ὀφθαλμοῖσι, ο 488, Γ 169· στίχ. 58 σοὶ δ' ὤκα, Α
 447 τοὶ δ' ὤκα, Β. 244 τῷ δ' ὤκα· στίχ. 59 ὡς ἄρ' ἔφη Α 584, Β
 266, Ε 111· στίχ. 59 ἠμείβετο μύθῳ, Ω 200, ζ 67, ο 434 ἀμείβετο
 μύθῳ· στίχ. 62 ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν Α 334· στίχ. 63 διὰ θεάων, Ε 381·
 στίχ. 67 ὅπ' ἄκουσα, Η 53· στίχ. 68 ἀτὰρ οὐ, Ε 287· στίχ. 68 ἴδον
 ὀφθαλμοῖσιν, Ο 488 πρβλ. εἰς Δήμ. 57· στίχ. 69 ἐπὶ χθόνα, Δ 78, Θ
 492· στίχ. 69 κατὰ πόντον, ε 377· στίχ. 74 ἠμείβετο μύθῳ, Ω 200,
 424, εἰς Δήμ. 59· στίχ. 76 μέγα ἄζομαι, Ε 434 μέγαν ἄζετο, Ε 830
 μῆδ' ἄζεο· στίχ. 76 ἠδ' ἐλεαίρω, Β 64, Λ 665, Ω 174· στίχ. 77 οὐδέ
 τις ἄλλος, λ 558· στίχ. 78 νεφεληγερέτα Ζεὺς, Α 511, 517, Δ 30·
 στίχ. 79 κεκλησθαι ἄκουιν, Ε 268 πρβλ. καὶ Ἡσιόδ. Θεογ. 921, 946,
 948, 999· στίχ. 80 ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα, Ψ 51, Μ 240 ποτὶ ζόφον
 ἠερόεντα, Ο 191 ζόφον ἠερόεντα· στίχ. 81 μεγάλα ἰάχουσαν, ι 392
 μεγάλα ἰάχοντα· στίχ. 83 οὔτοι ἀεικής, Ι 70 οὔτοι ἀεικές· στίχ. 87
 κοίρανος εἶναι, σ 106, Β 204 κοίρανος ἔστω· στίχ. 90 αἰνότερον καὶ
 κύντερον λ 427· στίχ. 92 καὶ μακρὸν Ὀλυμπον Ε 398, Β 48 μακρὸν
 Ὀλυμπον, Α 402 ἐς μακρὸν Ὀλυμπον· στίχ. 93 πόλιας καὶ πίονα,
 θ 560 πόλεις καὶ πίονας· στίχ. 93 πίονα ἔργα, Μ 283, δ 318· στίχ.
 94 πολὺν χρόνον, Β 343, Γ 157· 96 πρὶν γ' ὅτε δή, Μ 437, δ 180·
 στίχ. 97 κοίρανος ἦεν σ 106, Β 204 κοίρανος ἔστω, πρβλ. εἰς Δήμ.
 87· στίχ. 98 ἐγγὺς ὁδοῖο, ν 268· στίχ. 100 αὐτὰρ ὑπερθε, ξ 476· στίχ.
 105 τὴν δὲ ἴδον, Σ 382 τὴν δὲ ἴδε, Ε 241 τοὺς δὲ ἴδε· στίχ. 107 πρὸς
 δώματα πατρός, δ 657, ξ 319 δώματα πατρός· στίχ. 111 χαλεποὶ δὲ
 θεοί, Υ 131· στίχ. 113 γρηῦ παλαιγενέων, χ 395 γρηῦ παλαιγενές·
 στίχ. 117 ἡμὲν ἠδὲ καὶ ἔργω, ρ 413 ἡμὲν ἠδὲ καὶ ἔργα· στίχ.
 118 ὡς ἔφαν', Γ 302 ὡς ἔφαν, Κ 295 ὡς ἔφαν· στίχ. 118 ἠ
 δ' ἐπέεσσιν, Ο 127· στίχ. 119 τέκνα φίλ', δ 78· στίχ. 120 οὔτοι ἀεικές,
 Ι 70, πρβλ. εἰς Δήμ. 83· στίχ. 122 ἐμοὶ γ' ὄνομα ἔστί, ω 306, ι 366
 ἐμοὶ γ' ὄνομα, η 54 ὄνομ' ἔστί, τ 247 ὄνομ' ἔσκε· στίχ. 123 νῦν αὖτε,
 Ν 623, Γ 67, 241· στίχ. 124 οὐκ ἐθέλουσα, Σ 434, γ 272 ἐθέλου-
 σαν, Κ 291, τ 477 ἐθέλουσα· στίχ. 125 οἱ μὲν ἔπειτα, Μ 443, Α 531

ἢ μὲν ἔπειτα στίχ. 127 ἢ δὲ καὶ αὐτοί, τ 429, Ε 520, α 33 οἱ δὲ
καὶ αὐτά, στίχ. 133 δεῦρ' ἰκόμην, ν 303, π 233· στίχ. 133 οὐδέ τι
οἶδα, γ 184, η 25 οὔτινα οἶδα· στίχ. 136 καὶ τέκνα τεκέσθαι, χ 324·
στίχ. 137 ὡς ἐθέλουσι, Ε 51 οὐδ' ἐθέλουσι· στίχ. 138 φίλα τέκνα,
Κ 192· στίχ. 138 πρὸς δώμαθ' ἴκωμαι, Ο 58 πρὸς δώμαθ' ἰκέσθαι,
ο 447 ἐς δώμαθ' ἰκέσθω, β 258 ἕα πρὸς δώμαθ' ἕκαστος, γ 355
ἐμὰ δώμαθ' ἴκηται· στίχ. 140 ἔργα τέτυκται, Χ 458, Ω 354· στίχ.
141 ἐν ἀγκοίνῳ, Ε 213, λ 261· στίχ. 144 κ' ἔργα διδασκῆσαιμι, χ
422 ἔργα διδάξαμεν· στίχ. 145 τὴν δ' αὐτὴν ἀμείβετο, δ 382, 398, ι
272· στίχ. 145 ἀμείβετο παρθένος ἀδμῆς, ζ 109 μετέπροπε παρθένος
ἀδμῆς, 238· στίχ. 148 πολὺν φέρτεροί εἰσιν, Κ 557, ι 276 πολὺν φέρ-
τεροί εἴμεν· στίχ. 150 μέγα κράτος, Ν 486, Ρ 206, Σ 308· στίχ. 156
τῶν πάντων, Κ 215, Μ 25· στίχ. 156 κατὰ δώματα, η 102· στίχ. 157
ταῶν οὐκ, Δ 54, β 121, η 117· στίχ. 160 πρὸς δώματα πατρὸς, δ 657,
ζ 296, ξ 319· στίχ. 162 πάντα διαμπερές, αἷ κέ σ', Π 499 πάντα δια-
μπερές εἷ κέ μ'· στίχ. 169 ὡς ἔφαθ' Β 807, Γ 76· στίχ. 169 ἐπένευσε
καρήατι, χ 205 ἀνένευε καρήατι· στίχ. 172 ἢ δὲ μάλ' ὄκα, ο 182
τοὶ δὲ μάλ' ὄκα· στίχ. 178 ἄνθει ὁμοῖαι, ζ 231 ἄνθει ὁμοίας, ψ 158·
στίχ. 179 ἐγγυὸς ὁδοῦ, ν 268· στίχ. 179 πάρος περ, Ε 806· στίχ. 180
αὐτὰρ ἔπειτα· στίχ. 180 πρὸς δώματα πατρὸς, δ 657· στίχ. 182 ἀμφὶ
δὲ πέπλος, Ε 194 ἀμφὶ δὲ πέπλοι, στίχ. 184 δώμαθ' ἴκοντο, γ 388·
στίχ. 185 πότνια μήτηρ, σ 5, εἰς Δήμ. 122· στίχ. 188 οὐδὸν ἔβη, η
135 ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσατο καὶ ν 63· στίχ. 190 χλωρὸν δέος εἶλεν, θ 77,
χ 42, ω 533· στίχ. 191 ἐδριάασθαι ἄνωγεν, Α 646 ἐδριάεσθαι ἄνω-
γεν, 778, γ 35· στίχ. 193 ἐπὶ κλισμοῖο, Α 623 ἐπὶ κλισμοῖσι, ρ 90·
στίχ. 194 ἀλλ' ἀκέουσα, Α 565, 569, λ 142· στίχ. 194 ὄμματα καλά,
α 208· στίχ. 195 πρὶν γ' ὅτε δή, Μ 438, δ 180· στίχ. 195 κεδνὰ
εἰδυῖα, α 428, τ 346· στίχ. 199 οὔτε ἔπει . . . οὔτε τι ἔργω, Ε 879·
στίχ. 202 πρὶν γ' ὅτε δή, Μ 438, δ 180, πρὸλ. εἰς Δήμ. 195· στίχ. 202
κεδνὰ εἰδυῖα, α 428, τ 346, πρὸλ. εἰς Δήμ. 195· στίχ. 206 μελιηδέος
οἴνου, Σ 545, πρὸλ. γ 46· στίχ. 210 ὡς ἐκέλευε, ψ 539· στίχ. 213
Χαῖρε γόναι, λ 248· στίχ. 213 ἐπεὶ οὐ, Α 132· στίχ. 218 (παρ)
ἔσσεται, ὅσα τ' ἐμοί περ, Ρ 232 ἔσσεται ὅσον ἐμοί περ· στίχ. 225
Καὶ οὐ, θ 413· στίχ. 225 μάλια χαῖρε, θεοὶ δέ τοι, ω 402 μέγα
χαῖρε, θεοὶ δέ τοι· στίχ. 226 ὡς μὲ κελεύεις, κ 516 ὡς σε κελεύω.
στίχ. 231 δέξατο κόλπῳ, Σ 398 ὑπεδέξατο κόλπῳ· στίχ. 232
γεγῆθει δὲ φρένα, Α 683· στίχ. 233 ἀγλαὸν υἷόν, Ε 843· στίχ. 234

δν ἔτικτεν, Π 180 τὸν ἔτικτεν· στίχ. 235 ἐν μεγάροις, Λ 768, Β 137
 ἐνὶ μεγάροις· στίχ. 235 δαίμονι Ἴσος, Ε 438, 459, 884, Π 705· στίχ.
 236 σῖτον ἔδων, Ε 341, σῖτον ἔδουσ', η 295 σῖτον ἔδωκεν· στίχ. 239
 Πυρὸς μένει, Ζ 182 πυρὸς μένος, Ψ 238· στίχ. 240 θαῦμα ἐτέτυκτο Σ
 549· στίχ. 246 ἀάσθη μέγα θυμῶ, πρβλ. Ι 537, ἀάσατο δὲ μέγα θυμῶ·
 στίχ. 250 ὡς φατ', Β 807 ὡς ἔφαθ', Γ 76, εἰς Δήμ. 169· στίχ. 250 διὰ
 θεάων, Ε 381, εἰς Δήμ. 63· στίχ. 252 παῖδα φίλον, Α 447 παῖδα φίλην,
 Π 460· στίχ. 252 ἐνὶ μεγάροισιν, Α 396, Ε 805· στίχ. 253 ἀπὸ ἔο θῆκε,
 φ 136, Ε 343 ἀπὸ ἔο κάββαλεν· στίχ. 254 μαλ' αἰνῶς, Ζ 441, Κ
 38· στίχ. 259 Στυγὸς ἕδωρε, Ε 271· στίχ. 261 παῖδα φίλον, Α 447
 παῖδα φίλην, Π 460, εἰς Δήμ. 252· στίχ. 264 ἐν ἀγκοίνησιν Ἰανσεν, Ε
 213, λ 261 ἐν ἀγκοίνησιν Ἰαῦσαι· στίχ. 267 ἦματα πάντα, ε 136, η 257,
 ψ 336, εἰς Δήμ. 260· στίχ. 271 πᾶς δῆμος, Υ 166, π 114· στίχ. 271
 πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος, Ζ 327, Α 181, ξ 472· στίχ. 272 ἐπὶ προύχοντι,
 τ 544· στίχ. 279 ξανθαὶ δὲ κόμαι, Α 197 ξανθῆς δὲ κόμης· στίχ. 280
 πυκινὸς δόμος, Κ 267, η 81, 88· στίχ. 281 ἐκ μεγάρων, Θ 507, 547·
 στίχ. 281 γούνατ' ἔλυντο, Ε 176 γούνατ' ἔλυσεν, Α 578· στίχ. 292 θεὸν
 ἰλάσκοντο, Α 472, Ζ 380· στίχ. 296 εἰς ἀγορὴν καλέσας, Τ 34, α 272·
 στίχ. 297 πίονα νηόν, μ 346· στίχ. 298 ἐπὶ προύχοντι, Τ 544· στίχ.
 299 ἔκλυον αὐδήσαντος, Κ 47, Π 76· στίχ. 301 αὐτὰρ ἐπί, Α 458· στίχ.
 302 βὰν ρ' ἴμεν, Κ 297, Ν 789 βὰν δ' ἴμεν Ε 500· στίχ. 303 ἔνθα
 καθεζομένη, Κ 202, ζ 295 ἔνθα καθεζόμενος· στίχ. 303 ἀπὸ νόσφιν,
 Α 541, Ε 803 νόσφιν Ἀχαιῶν· στίχ. 309 κοῖ λευκόν, Ε 196, Υ 496·
 στίχ. 310 Καὶ νύ κε, δ 502· στίχ. 311 ὑπ' ἀργαλέης, Ν 667 νόσφω ὑπ'
 ἀργαλέη, Χ 61· στίχ. 314 Ἴριον . . . χρυσόπτερον, 398, ΘΛ 185· στίχ.
 316 ὡς ἔφαθ' Β 807, Γ 76· στίχ. 321 καλέει σε ρ 553· στίχ. 321
 πατὴρ Ζεὺς, Ε 33· στίχ. 322 μετὰ φῦλα (θεῶν), Ο 54, 161, 177·
 στίχ. 323 ἀλλ' ἴθι, Α 32, Β 163· στίχ. 323 ἐμὸν ἔπος, Θ 8, Ε 234.
 στίχ. 323 ἐκ Διὸς ἔστω, Α 63 ἐκ Διὸς ἐστι· στίχ. 325 αἶτις ἔπειτα, λ
 598· στίχ. 327 περικαλλέα δῶρα, θ 420, π 327· στίχ. 328 μετ' ἀθα-
 νάτοισιν, Φ 500· στίχ. 329 ἀλλ' οὔτις, Γ 451· στίχ. 331 οὐ μὲν γὰρ
 ποτ', Ζ 124, Ν 556· στίχ. 333 εὐώπιδα κούρην, ζ 113, 142· στίχ.
 334 εὐρύοπα Ζεὺς, Ε 265, Θ 442· στίχ. 335 εἰς ἔρεβος, Κ 528·
 στίχ. 336 μαλακοῖσι . . . ἐπέεσιν, κ 70, (Θεογ. 90)· στίχ. 340
 οὐκ ἀπίθησεν, Β 441 οὐδ' ἀπίθησεν· στίχ. 340 ὑπὸ κεύθεα γαίης,
 Χ 482 ὑπὸ κεύθεσι, ω 204· στίχ. 342 τὸν γε ἄνακτα, ψ 35· στίχ. 342
 δόμων ἔντοσθεν α 380, β 145· στίχ. 343 ἐν λεχέεσσι, ς 33, Χ 87·

στίχ. 343 αἰδοίη παράκοιτι, Φ 479 αἰδοίη παράκοιτις, γ 451· στίχ. 350
 χόλου καὶ μήνιος, Ο 122 χόλος καὶ μῆνις· στίχ. 351 μέγα μῆδεταί
 ἔργον, γ 261 μέγα μήσατο ἔργον· στίχ. 354 αἰνὸν ἔχει Ρ 565,
 Χ 43 αἰνὸν ἀπὸ . . . ἔλθοι· στίχ. 358 οὐδ' ἀπίθησε, Β 441, Ρ
 491· στίχ. 361 ἐν στήθεσσι, κ 329· στίχ. 361 μένος καὶ θυμόν, Ε
 470· στίχ. 364 πατρὸς Διὸς, Β 146· στίχ. 364 ἐνθα δ' ἐοῦσα,
 ζ 179 ἐνθάδ' ἰοῦσα· στίχ. 365 ὅποσα ζώει τε καί, ω 263 ἢ που
 ζώει τε· στίχ. 366 μετ' ἀθανάτοισι, Φ 500· στίχ. 367 τίσις ἔσσειται,
 α 40· στίχ. 367 ἡμῶτα πάντα, εἰς Δήμ. 260, 267, ε 136, η 257, ψ
 336· στίχ. 369 ἐνταίσιμα δῶρα, Ω 425· στίχ. 372 φαγεῖν μελιηδέα, ι
 94· στίχ. 373 ἡμῶτα πάντα, πρβλ. εἰς Δήμ. 367, 267, 260, ε 136, η
 257, ψ 336· στίχ. 375 ὑπὸ χρυσεόισιν, Ν 523· στίχ. 377 κρατὺς Ἀρ-
 γεϊφόντης, πρβλ. εἰς Δήμ. 346· στίχ. 378 χερσὶ φίλησι, ψ 99, ε 482·
 στίχ. 379 (δι) ἐκ μεγάρων, Θ 507, 547 ἐκ μεγάρων· στίχ. 381 ἄγχεα
 ποιήεντα, δ 337, ρ 128· στίχ. 386 δάσκιον ὕλης, Ο 273 δάσκιος ὕλη,
 ε 470· στίχ. 388 μητρὸς ἐῆς, Ε 371· στίχ. 396 κελαινεφεῖ Κρονίωνι,
 Α 397, Ζ 267· στίχ. 398 πᾶσα πάλιν αὔτις, ψ 229· στίχ. 398 ὑπὸ
 κεύθεσι γαίης, Χ 482, ω 204· στίχ. 399 εἰς ἐνιαυτόν, Φ 444, δ 526·
 στίχ. 400 τὰς δὲ δύο, Ε 272 τὼ δὲ δύο· στίχ. 402 ὑπὸ ζόφου ἠερόεν-
 τος, πρβλ. εἰς Δήμ. 337· στίχ. 403 μέγα θαῦμα, Ν 99, τ 36· στίχ.
 403 θνητοῖς τ' ἀνθρώποις, πρβλ. εἰς Δήμ. 45· στίχ. 405 τὴν δ' αὔ,
 Γ 203· στίχ. 405 ἀντίον ἠΰδα, Γ 203· στίχ. 407 Ἐρμῆς . . . ἐριού-
 νιος, Ω 457, 679 Ἐρμείας . . . ἐριούνιος· στίχ. 407 ἄγγελος ὠκύς, π
 468· στίχ. 409 ἐξ ἐρέβεος, λ 37 ὑπέξ ἐρέβεος· στίχ. 409 ὀφθαλμοῖ-
 σιν ἰδοῦσα, Α 587 ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι, Ο 600 ὀφθαλμοῖσιν
 ἰδέσθαι· στίχ. 410 χόλου καὶ μήνιος, πρβλ. εἰς Δήμ. 350· στίχ. 411
 αὐτὶκ' ἐγών, Α 386· στίχ. 415 πατρὸς ἐμοῖο, Β 662 πατρὸς ἐοῖο·
 στίχ. 415 ὑπὸ κεύθεα γαίης, Χ 482 ὑπὸ κεύθεσι γαίης, ω 204· στίχ.
 424 Ἄρτεμις ἰοχέαιρα, Ε 53, 447, Ζ 428· στίχ. 426 ἠδ' ὑάκινθον,
 πρβλ. εἰς Δήμ. 7· στίχ. 428 εὐρεῖα χθών, Δ 182, Θ 150· στίχ. 429
 αὐτὰρ ἐγώ, Γ 290· στίχ. 431 βῆ δὲ φέρων, χ 112· στίχ. 435
 πολλὰ μάλ', ι 183· στίχ. 435 κραδίην καὶ θυμόν ἱαινον, πρβλ.
 εἰς Δήμ. 65· στίχ. 438 ἐγγύθεν ἦλθ', Η 219, Ε 275· στίχ. 438
 λιπαροκρήδεμνος, πρβλ. εἰς Δήμ. 25· στίχ. 441 μετ' ἄγγελον ἦκε,
 ο 458 ἄγγελον ἦκαν· στίχ. 441 εὐρύοπα Ζεὺς, Ε 265, Θ 442·
 στίχ. 443 μετὰ φῦλα θεῶν, ο 54, 161· στίχ. 445 νεῦσε δὲ σί, Θ 246·
 στίχ. 450 οὐθαρο ἀρούρης, Ι 141, 283· στίχ. 451 τὸ πρῶν ἀτὰρ τότε,

δ 518, Ζ 125 τὸ πρὶν ἀτὰρ μὲν νῦν· στίχ. 451 ἀλλὰ ἔκηλον, Ι 376, Λ 75· στίχ. 452 κοῖ λευκόν, δ 604· στίχ. 456 ἐν ἑλλαδανοῖσι δεδέσθαι, Σ 553 ἐν ἑλλεδανοῖσι δέοντο· στίχ. 457 αἰθέρος ἀτρυγέτοιο, Ρ 425· στίχ. 458 κεχάρηντο δὲ θυμῷ, Α 256 κεχαροίατο θυμῷ· στίχ. 459 λιπαροκορήδεμνος, πρβλ. εἰς Δήμ. 25· στίχ. 460 εὐρύοπα Ζεὺς, πρβλ. εἰς Δήμ. 441· στίχ. 461 μετὰ φύλα θεῶν, πρβλ. εἰς Δήμ. 443· στίχ. 463 νεῦσε δέ σοι, πρβλ. εἰς Δήμ. 443· στίχ. 466 ὡς τοι ὑπέστη, ο 75 ὡς οἱ ὑπέστην· στίχ. 472 εὐρεῖα χυθῶν, πρβλ. εἰς Δήμ. 428· στίχ. 475 ἠγήτορι λαῶν, Υ 383· στίχ. 482 ὑπὸ ζόφῳ, πρβλ. εἰς Δήμ. 446· στίχ. 483 δῖα θεάων, πρβλ. εἰς Δήμ. 63· στίχ. 488 ἐς μέγα δῶμα, κ 276, τ 410· στίχ. 490 δῆμον ἔχουσαι, Ε 710 δῆμον ἔχοντες· στίχ. 495 αὐτὰρ ἐγὼ καί, Γ 290.

**Ἐπίθετα ἀπαντῶντα ἐν τῷ ὕμνῳ, ἅτινα προδίδουσιν
Ἡσιόδειόν τινα ῥοπήν.**

Ι. Κοσμητικὰ ἐπίθετα ¹⁾. — 1) Ἐπίθετα ἀπαντῶντα παρ' Ἡσιόδῳ ἀλλ' οὐχὶ παρ' Ὀμήρῳ.

Εἰς Δήμ. στίχ.	2	τανύσφυρον, Θεογ. 364, Ἄσπις 35, Ἀπόσπ. 94, 23 (πρβλ. εἰς Δήμ. 77).
» » »	3	βαρούκτυπος, Θεογ. 338, 818, Ἔργα 79, Ἄσπις 318 (πρβλ. εἰς Δήμ. 334, 441, 460).
» » »	18	πολυώνυμος, Θεογ. 785.
» » »	89	τανύπτεροι, Θεογ. 523.
» » »	319	κυανόπεπλον, Θεογ. 319 (πρβλ. εἰς Δήμ. 361, 374, 443).
» » »	425	ἐρόεντα, Θεογ. 245, 251, 357, Ἀπόσπ. 275, 1 (εἰς Δήμ. 109).
» » »	450	φερέσβιον, Θεογ. 693 (πρβλ. εἰς Δήμ. 469, 452).

2) Ἐπίθετα, ἅτινα ὁ Ἡσιόδος καὶ ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἀποδίδουσιν εἰς θεοὺς, ἀνθρώπους καὶ πράγματα. Παρ' Ὀμήρῳ ἄλλη χρῆσις γίνεται αὐτῶν.

¹⁾ Ἀκολουθῶ εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ G. Meyer. Philologus, Supplement XVI, 1923, σελ. 71 καὶ 88.

Εἰς Δήμ. στίχ. 224 ἐϋστέφανος Δημήτηρ, Ἔργα 300 (πρβλ. εἰς Δήμ. 308, 385, 471).

» » » 278 χρὸς ἀθανάτοιο, Θεογ. 191.

» » » 315 πολυήρατον εἶδος, Θεογ. 908.

3) Ἐπίθετα, ἅτινα εἶναι Ὀμηρικά, ἀλλὰ περιελήφθησαν ἐν τῷ ὕμνῳ ἐν ὁλοκλήρῳ τμήματι Ἡσιόδειου στίχου.

Εἰς Δήμ. στίχ. 33 ἀστερόεντα (οὐρανόν), Θεογ. 470, (πρβλ. ο 371).

4) Ὀμηρικά ἐπίθετα, ἅτινα παρ' Ἡσιόδῳ ἀπαντῶσιν ἐν ἄλλῃ ὁμῶς θέσει ἐν τῷ στίχῳ. Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἠκολούθησεν εἰς τὴν θέσιν τὴν μετρικὴν τοῦ Ἡσιόδου.

Εἰς Δήμ. 277 θυηέντων (ἀπὸ πέπλων), Θεογ. 559.

5) Ἐπίθετα, ἅτινα ὁ Ὀμηρος μόνον εἰς τόπους ἀποδίδει, ἐν ᾧ ὁ Ἡσιόδος καὶ εἰς πρόσωπα. Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἠκολούθησεν εἰς τὸν Ἡσιόδον.

Εἰς Δήμ. 423 Γαλαξάουρη τ' ἐρατεινή, Θεογ. 136, 909.

6) Ἐπίθετα Ὀμηρικά, ἅτινα δὲν ἀποδίδονται παρ' Ὀμήρῳ εἰς πρόσωπον· παρ' Ἡσιόδῳ καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ ἀποδίδονται.

Εἰς Δήμ. 212 ἐϋζωνος Μετάνειρα, Ἀπόσπ. 17, 1 (ἐϋζωνος Πολυκάστη). Πρβλ. καὶ εἰς Δήμ. 234, 244, 256.

7) Ἐκ τῶν πολλῶν Ὀμηρικῶν σημασιῶν ἐπιθέτου μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἐκείνην τὴν σημασίαν, ἣν καὶ ὁ Ἡσιόδος.

Εἰς Δήμ. 6 ἴα καλά, 16 καλὸν ἄθυρμα, 29 ἱερά καλά, 194 ὄμματα καλά, Θεογ. 17, 21, 22, 69, 194, 911, Ἔργα 63¹⁾.

8) Ὀμηρικά ἐπίθετα, ἅτινα δὲν ἀπαντῶσι παρ' Ἡσιόδῳ, ἀλλ' ἐν τῇ παραλαβῇ καὶ τῇ χρήσει αὐτῶν προδίδουσιν Ἡσιόδειον ῥοπήν. Εἰς Δήμ. 4 Δημήτρος ἀγλαόκαρπος. Παρ' Ὀμήρῳ τὸ ἐπίθετον ἀγλαόκαρπος ἀποδίδεται εἰς δένδρα, πρβλ. η 115, λ 589 ὄχλαι καὶ ροιαί καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι· (ἢ χρήσις αὕτη τοῦ ἐπιθέτου ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ, στίχ. 23 ἀγλαόκαρποι ἐλαῖαι). Ἀλλ' ὡς ὁ Ἡσιόδος τὸ ἐπίθετον πολύφορβος (παρ' Ὀμήρῳ μόνον τῆς γῆς ἐπίθετον) ἀποδίδει καὶ εἰς τὴν Δήμητρα, τὴν θεῖαν ἀντιπρόσωπον τῆς γῆς, οὕτω καὶ ὁ ποιητὴς

1) Πρβλ. I. Sellschopp, Stil. Unt. zu Hes. Ἐνθ ἀν. σελ. 31. «Es ist Hesiods Besonderheit dass es (sc. καλόν) bei ihm ausnahmslos das eigentlich Ästhetisch - Schöne bedeutet, und nicht aufgeht in jenen Komplex des Werthaltigen überhaupt».

τοῦ Ὑμνου τὸ ἀγλαόκαρπος ἀποδίδει εἰς τὴν Δήμητρα ὡς θείαν ἀντιπρόσωπον πάσης βλαστήσεως (πρβλ. εἰς Δήμ. 450 καὶ ἐξῆς, καὶ 472).

II. Περιγραφικὰ ἐπίθετα.—1) Ἐπίθετα ἀπαντῶντα παρ' Ἡσιόδῳ μὴ Ὀμηρικὰ.

Εἰς Δήμ. 103 Θεμιστοπόλων¹⁾, Ἀπόσπ. 7, 3 (ἂν καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς θεωρεῖ αὐτὸ Ὀμηρικόν), πρβλ. καὶ εἰς Δήμ. 215, 474.

» 153 ἰθείησι δίκησιν, Θεογ. 86, Ἔργα 36, (πρβλ. Σ 508).

» 294 εὐρουβίη Κελεῶ, Θεογ. 931.

2) Ἐπίθετα ἀποδιδόμενα εἰς θεοὺς, ἀνθρώπους καὶ πράγματα παρ' Ἡσιόδῳ παρ' Ὀμήρῳ εἶναι διάφορος ἢ χρῆσις αὐτῶν.

Εἰς Δήμ. 37 μέγα νοόν, Θεογ. 37.

» » 183 ῥαδινοῖσι ποσσίν, Θεογ. 195.

» » 203 ἀγνήν Δήμητραν, Ἔργα 465.

» » 374 αἰδίη Δημήτερι, Ἔργα 361.

» » 370 περιφρων Περσφόνεια. Παρ' Ὀμήρῳ οὐδέποτε περὶ θεῶν πρῶτον παρ' Ἡσιόδῳ, Θεογ. 894 περιφρονα τέκνα γενέσθαι, περὶ θεῶν, πρβλ. καὶ Ἀσπίδα 297, 313 περὶ τοῦ Ἡφαίστου.

3) Ὀμηρικὰ ἐπίθετα, ἅτινα ὁ Ἡσιόδος ἐν ἄλλῃ θέσει ἐν τῷ στίχῳ μεταχειρίζεται. Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἀκολουθεῖ εἰς τὴν Ἡσιόδειον χρῆσιν.

Εἰς Δήμ. 14 ἀλμυρόν, Θεογ. 107, 964.

» » 79 θαλερήν, Θεογ. 921, 946, 948, 999, Ἀπόσπ. 90.

» » 197 κυδρήν, Θεογ. 442 (πρβλ. εἰς Δήμ. 292). Τὸ κυδρήν ἀπαντᾷ καὶ ἐν Δήμ. 66 ἐν τῷ τέλει τοῦ στίχου, ὅπερ οὔτε Ὀμηρικόν οὔτε Ἡσιόδειον.

» » 287 πόσσ' (ἀπαλοῖσι), Θεογ. 3.

4) Ἐν τῷ στίχῳ τοῦ Ὑμνου 439 ἀπαντᾷ ἢ χρῆσις κόρην Δημήτερος ἀγνήν. Ἴσως τὸ τέλος τοῦ στίχου 465 τῶν Ἔργων «Δημήτερι

¹⁾ Πρβλ. Θεογ. 85 κ. ε., Ἔργα 9, 221, 230, ὡς καὶ Θεογ. 225. Πρὸς κατανόησιν τῆς Ἡσιόδειου ἀντιλήψεως περὶ δικαιοσύνης ἰδὲ καὶ W. Jaeger, Paideia, Berlin 1935, σελ. 89 κ. ε.

θ' ἀγνή», ἔσχε ῥοπήν τινα ἐπ αὐτήν, ἀλλὰ τὸ ἐπίθετον ἀπέδωκεν ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου εἰς τὴν κέρην.

III. *Περιφρονητικὰ ἐπίθετα.* — Ἐν μόνον μὴ Ὀμηρικὸν ἀλλ' Ἡσιόδειον περιφρονητικὸν ἐπίθετον ἀπαντᾷ ἐν τῷ ὕμνῳ ἐν στίχῳ 352. χαμαιγενέων (ἀνθρώπων), Θεογ. 879.

IV. *Ἔτερα μὴ περιφρονητικὰ ἐπίθετα.*

Εἰς Δήμ. 83 ἀπλήτων χόλον, Θεογ. 153, 709, Ἄσπις 147, 230.

» » 259 ἀμείλικτον Στυγὸς ὕδωρ. Ὁ Ὀμηρος (Λ 137, Φ 98) ἀποδίδει τὸ ἐπίθετον ἀμείλικτος πάντοτε εἰς τὴν λέξιν ὄπα. Ὁ Ἡσίοδος διακόπτει τὴν ἐπικὴν ταύτην παράδωσιν, καὶ συνδέει αὐτὸ πρὸς τὴν λέξιν δεσμά (Θεογ. 658). Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἀκολουθῶν εἰς τὸν Ἡσίοδον ἀποδίδει τὸ ἐπίθετον εἰς ἄλλο οὐσιαστικόν, τὸ ὕδωρ.

Ἐπιφύλαξις. Ὁ Ἡσίοδος ὡς γνωστὸν ἔχει κλίσιν πρὸς σπανία ἐπίθετα, εἰς ἣν ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἀκολουθεῖ¹⁾.

1. Σπάνια ἐπίθετα, ἅτινα ὁ ὕμνος ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου παρέλαβεν.

Εἰς Δήμ. στίχ.	4	χρυσάωρ, Ε 509, Ο 256, Ἔργα 771.
» » »	5	βαθύκολπος, Σ 339, Σ. 122, Ω 215.
» » »	4, 23,	ἀγλαόκαρπος, η 115, λ 589.
» » »	31	πατροκασίγνητος, Φ 469, ν 312, ζ 330, Θεογ. 501.
» » »	34	ἀγάροος, Β 845, Μ 30.
» » »	66, 292, 179	κνυδρός, Σ 184, λ 580, ο 26, Θεογ. 328, 442, Ἔργα 257.
» » »	95, 201, 305	βαθύζωνοι, γ 154, Ι 594, Ἀπόσπ. 76, 5.
» » »	97,	319, 491 θυόεις, ο 153.
» » »	101, 113	παλαιγενής, Ρ 561, Γ 386, χ 395.
» » »	104	ἠχήεις, δ 72, Α 157, Θεογ. 767.
» » »	145	ἀδμής, ζ 102, 228, δ 637, Ἀπόσπ. 123, 3.
» » »	153	πυκιμήδης, α 438.
» » »	183	δαδινός, ψ 583, Θεογ. 195.
» » »	196	ἀργύφεος, Σ 50, ε 230, κ 543, Θεογ. 574.

¹⁾ Πρβλ. καὶ I. Sellschopp ἔ. ἀ., σελ. 18.

- Εἰς Δήμ. στίχ. 196 πυκτός, ν 32, κ 353, ν 703, Ἔργα 433.
 » » » 204 ἴλαος, Α 583, Τ 178, Ι 639, Θεογ. 408,
 Ἔργα 340.
 » » » 220 πολυάρητος, ζ 280, τ 404.
 » » » 231, 245, 289, 332, 356, 386 θυώδης, δ 121, φ 52,
 ε 264.
 » » » 259 ἀμείλιχτος, Α 147, Φ 98, Θεογ. 658.
 » » » 277 θυήεις, θ 363, Θ 48, Ψ 148, Θεογ. 557.
 » » » 356 δάσκιος, ο 273, ε 470.
 » » » 417 ἡμερτός, Β, 751, Θεογ. 577.
 » » » 434 δμόφρων, Χ 263, Θεογ. 60.
 » » » 454 ταναός, Π 589.
 » » » 474 πλήξιππος, Β 104, Δ 327, Ε 705, Α 93, Ἄσπις 24.
 » » » 488 ἐφέστιος, γ 234, ψ 55, η 248, Β 125.
 » » » 482 εὐρώεις, κ 512, φ 322, Υ 56, ω 10, Θεογ. 119,
 731, Ἔργα 153.
 » » » 491 ἀμφίρουτος, α 50, 198, λ 325, μ 283, Θεογ. 983.

2. Σπάνια ἐπίθετα ἐκ τοῦ Ἡσιόδου εἰλημμένα.

- Εἰς Δήμ. στίχ. 3, 334, 441, 460 βαρύκτυπος, Θεογ. 881, Ἔργα 79.
 » » » 2, 71 τανύσφυρος, Θεογ. 364, Ἄσπις 35.
 » » » 10 θαυμαστός, Ἄσπις 165 (θαυματός).
 » » » 18, 38 πολυώνυμος, Θεογ. 785.
 » » » 83, ἀπλητος, Θεογ. 153, 315, 709, Ἄσπις 147,
 230, 250.
 » » » 89 τανύπτερος, Θεογ. 523.
 » » » 103, 215, 473 θεμιστοπόλος, Ἄσπ. 7, 3.
 » » » 294 εὐρουβίης, Θεογ. 931.
 » » » 319, 360, 374, 442 κνανόπεπλος, Θεογ. 406.
 » » » 352 χαμαιγενής, Θεογ. 879.
 » » » 425 ἐρόεις, Θεογ. 245.
 » » » 450, 451, 469 φερέσβιος, Θεογ. 693.

3. Σπάνια ἐπίθετα μὴ Ὀμηρικὰ μὴδ' Ἡσιόδεια.

- Εἰς Δήμ. στίχ. 1, 478, 486 σεμνός, στίχ. 8, 421 καλυκῶπις, στίχ.
 31, 84, 377 πολυσημάντωρ, στίχ. 31, 431 πολυδέγμων, στίχ. 51
 φαινολῖς, στίχ. 54, 192. ὠρηφόρος, στίχ. 54, 192, 393 ἀγλαόδαρος,

στίχ. 55 οὐράνιος, στίχ. 85 δμόσπορος, στίχ. 102 φιλοστέφανος, στίχ. 106 εὐήρυντος, στίχ. 108 κουρήϊος, στίχ. 140 ἀφῆλιξ, στίχ. 141 νεογνός, στίχ. 144 δεσπόσυνος, στίχ. 165 πολυεύχετος, στίχ. 178 κροκήϊος, στίχ. 200 ἀγέλαστος, στίχ. 211 πολυπότνια, στίχ. 230 πολυπήμων, στίχ. 241 προθαλής, στίχ. 251 καλλιστέφανος, στίχ. 256 ἀφράδμων, στίχ. 269 τιμάσχος, στίχ. 285 εὐστρωτος, στίχ. 296 πολυπείρων, στίχ. 402 παντοδαπός, στίχ. 452 πανάφυλλος.

Χαρακτηριστικά τινὰ τοῦ Ἡσιοδείου ὕφους, ἅτινα καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ ἀπαντῶσιν.

Ἰπάρχουσι χρήσεις τινές μὴ Ὀμηρικαί, αἵτινες ἔμως ἀπαντῶσιν ἐν τῷ εἰς Δήμητραν ὕμνῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ Ἡσιοδείῳ ἔπει.

Τοιαύτη τις, ἐκ τῶν παραδοξοτέρων, εἶναι καὶ ἡ τυπικὴ χρῆσις ὡς ἔφατο (στ. 316 ὡς ἔφαθ', στ. 448 ὡς ἔφατ'), ἣτις ἀκολουθεῖ μετὰ πλάγιον λόγον. Παρ' Ἡσιόδῳ ἀπαντᾷ ἡ χρῆσις αὕτη ἐν στίχῳ 69 τῶν Ἔργων, συμφωνεῖ δὲ πρὸς τὸ ἔλον ἀποσπασματικὸν καὶ ἐλλειπτικὸν ὕφος ¹⁾ τῶν Ἡσιοδείων Ἔργων καὶ τῆς παλαιοτάτης ἐν γένει ποιήσεως. Εἰς τὸ ἐλλειπτικὸν τοῦτο ὕφος τῆς παλαιοτέρας ποιήσεως δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν καὶ τὴν παρὰ Allen καὶ Baumeister νομισθεῖσαν ἔκπτωσιν στίχων μετὰ τοὺς στ. 58, 127, 138, 267, ἣν ἔμως οἱ νεώτεροι ἐκδύονται δὲν δέχονται ὡς ἀπαραίτητον. Μετὰ τοὺς στ. 38, 211, καὶ 403 ἔχουσι στίχοι ἀσφαλῶς ἐκπέσει.

Ἐπίσης εἰς ῥοπήν Ἡσιόδειον δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν τὴν ἔλλειψιν εἰκότων καὶ κρομοιώσεων ἀπὸ τοῦ ὕμνου, ὡς καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν λέξεων τῶν φανερωνοῦσῶν τὸ λαμπρόν, ἅτινα χαρακτηρίζουσιν ὡς γνωστὸν τὸ Ὀμηρικὸν ἔπος.

Κατ' ἐπίδρασιν Ἡσιόδειον καὶ οἱ διάλογοι τοῦ ὕμνου εἶναι βραχεῖς, καὶ πολλάκις ἀποδίδεται θηλυκὸν ἐπίθετον εἰς ἀρσενικὸν οὐσιαστικόν, π. χ. εἰς Δήμ. στίχ. 58 ὅστις ἔην (περὶ φωνῆς) ἀντὶ ἣτις ἔην· στίχ. 157 πρῶτιστον ὀπωπήν, καὶ στίχ. 311 λιμοῦ ἐξ ἀογαλέης. Παρ' Ἡσι-

¹⁾ Πρὸς. Schmid - Stählin. Gr. Lit - Gesch. I, 1, ³σελ. 212 κ. ἐ., Wilamowitz - Moellendorff. Hesiods Erga, Berlin 1928, σελ. 132 κ. ἐ., *Ally. Rhein. Mus.* 1913, σελ. 132 κ. ἐξ. Διὰ τὸ ἐλλειπτικὸν ὕφος τῆς παλαιοτέρας ποιήσεως πρὸς καὶ Γαλλῶν. VI 106, IX 160· ἐπρόσθαι δ' οἱ πολλοὶ βραχυλογίᾳ παλαιᾷ μὴ γεγραμμένῳ λείπειν οἴονται τινὰ. Πρὸς. καὶ I. Sellschopp. *Stil. Unters. z. Hes.* κ. λ. σελ. 40 κ. ἐ.

ὄδῳ δὲν γνωρίζομεν ἂν ἀπαντᾷ ὁ ἦ ἢ λιμός. Ὡς θηλυκὸν εἶναι ἢ Δωρική, ἢ Βοιωτικὴ χρήσις. (Πρβλ. Θεογ. 408 *Δητὸ ἀγανώτατον καὶ ἤδη ἀπὸ τῆς Ὀδυσσεΐας* (δ 442) *δλοώτατος ὁδμή, ὅπερ ἔλως ἐξαιρετικὸν παρ' Ὀμήρῳ* ¹⁾).

Συμφωνία τῶν μύθων τοῦ ὕμνου πρὸς τοὺς Ἡσιοδείους μύθους.

Ὁ Ἡσίοδος εἶνε ὁ πρῶτος, ὅστις ἀναφέρει τὴν ἀρπαγὴν τῆς Περσεφόνης (Θεογ. 913 κ. ἐ.), ἣν ὁ Ὀμηρος τελείως ἀγνοεῖ, καὶ μάλιστα ἐμφανίζει τὴν Περσεφόνην ἀρπαγεῖσαν τῇ συγκαταθέσει αὐτοῦ τοῦ Διός: *ἔδωκε δὲ μητίετα Ζεὺς* (Θεογ. 914). Εἰς τὴν ἐκδοχὴν ταύτην πιστῶς ἀκολουθεῖ ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου. Ἐν στίχῳ β γράφει *δῶκεν δὲ βαρύκτυπος εὐρύοπα Ζεὺς*. Μεταγενέστεροι, ὡς ἐν παραδείγματι ὁ Κλαυδιανὸς (I 216) ἀκολουθοῦσιν εἰς ἄλλην ἐκδοχὴν, ὅτι ὁ Ζεὺς δηλαδὴ ὑπὸ τῆς Μοίρας ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ.

Ἡ ὄλη σκηνοθεσία τῆς ἀρπαγῆς τῆς Περσεφόνης ἐποιήθη κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἡσιόδου. Παρίσταται ἢ Περσεφόνη παίζουσα μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἀρπαγῆς (Δήμ. 5). Αἱ Ὠκεανίδες, μεθ' ὧν συμπαίζει εἶναι αὐταὶ αἰ ἐν τῇ Θεογονίᾳ ἀνεφερόμεναι. (Εἰς Δήμ. 418 κ. ἐ. Θεογ. 349 κ. ἐ.). Ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἐκ τῶν 41 Ἡσιοδείων ὀνομάτων παρέλαβε 16, καὶ προσέθηκε τὴν Λευκίπην, τὴν Φαινῶ, τὴν Μελῆτην, αἵτινες πάλιν παρ' Ἡσιόδῳ ἀπαντῶσιν (πρβλ. Θεογ. 247, Σ 42), ὡς καὶ τὴν Ἰάκχην καὶ τὴν Ροδόπην.

Ἡ ἀπαρίθμησις Ὠκεανίδων καὶ Νηρηίδων, ἣτις εἶναι καθαρῶς Ἡσιόδειος, ἔσχε τοιαύτην ῥοπήν ἐπὶ τὴν ὄλην ἐπικὴν ποιήσιν, ὥστε καὶ ἐν τῷ Ὀμηρικῷ ἔπει παρεισέφρυσεν ²⁾).

Ὁ Ἡσίοδος δὲν ἀναφέρει τόπον ὠρισμένον, ἐν ᾧ ἔλαβε χώραν ἢ ἀρπαγῆ, ἐν ᾧ ὁ σχολιαστὴς τῆς Θεογονίας ³⁾ τοποθετεῖ αὐτὴν πλησίον τῆς θαλάσσης. Τοῦτο συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὰς «Ὠκεανίνας» τοῦ Ὑμνου. Τὸ Νύσιον πεδίου (Δήμ. 17) παραμένει ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς.

Ἡ Δημήτηρ.—Ἡ Δημήτηρ μνημονεύεται ἐν τῷ ὕμνῳ (στίχ. 92

¹⁾ Πρβλ. καὶ Σίττελ, *Ἡσιόδου τὰ ἅπαντα*, ἐν Ἀθήναις 1889 (Ζωγράφειος Ἑλλ. Βιβλιοθήκη), ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ τῆς Θεογονίας καὶ ἀλλαχοῦ.

²⁾ Ὁ κατάλογος τῶν Νηρηίδων ἐν τῷ Σ τῆς Ἰλιάδος (39—51) ἀθετεῖται ἤδη παρὰ τοῦ Ζηνοδότου «ὡς Ἡσιόδειον χαρακτηῖρα ἔχον», πρβλ. καὶ I. Seilschopp, *Stil. Unters. zu Hesiod* ἐνθ. ἀν. σελ. 6.

³⁾ Σχολ. Θεογ. 913.

κ. έ.) μετὰ τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ἰλιάδα (Ξ 326), ἐνθα ἀναφέρεται μετὰ τῶν θνητῶν ἐρωμένων τοῦ Διός. Ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἔπει ἡ Δημήτηρ δὲν κατέχει σημαντικὴν θέσιν (ε 125, Ν 322, Φ 76 ἢ στερεότυπος χρῆσις Δημήτερος ἀκτὴ, καὶ ἐν Β 695 ἀναφέρεται τέμενος αὐτῆς ἐν τῷ ἀνθεμόεντι Πυράσῳ). Ἀντιθέτως παρ' Ἡσιόδῳ ἀπαντᾷ ὡς αἰδοίη ("Ἔργα 301), ἀγνή ("Ἔργα 465), εὐστέφανος ("Ἔργα 300), πολύφορβος (Θεογ. 912), δῖα θεάων (Θεογ. 969), καὶ ὁ Ἡσιόδος ἐμφανίζει τοὺς γεωργοὺς εὐχομένους τῷ χθονίῳ Δί, καὶ τῇ ἀγνῇ Δημήτρει ("Ἔργα 465) πρὸ τῆς ἀρόσεως τῆς γῆς, δηλαδὴ κατέχει ἐξόχως σημαντικὴν θέσιν ἐν τῷ Ἡσιοδίῳ ἔπει. Παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογ. 453) καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ (Δημ. 75) εἶναι θυγάτηρ τῆς Ρέας. Ἐν τῇ Θεογονίᾳ (453 κ. έ.) πατήρ αὐτῆς εἶναι ὁ Κρόνος. Περὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῷ ὕμνῳ οὐδὲν μνημονεύεται. Ἐν τῷ ὕμνῳ πρῶτον ἀπαντᾷ (στίχ. 47) τὸ ἔνομα Δῶς. Δῶς ὡς ψευδώνυμον τῆς Δημήτρος δὲν γνωρίζομεν τί σημαίνει. Δῶς παρ' Ἡσιόδῳ ("Ἔργα 356) εἶνε οὐσιαστικόν. Χρυσάορος (στίχ. 4) ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ ("Ἔργα 771, πρβλ. καὶ Ο 256), ἀλλ' ὡς ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἄορ καθὼς καὶ ὄπλον δύναται νὰ σημαίνῃ πᾶν ἐργαλεῖον (πρβλ. Σχολ. Ε 509. Ο 256) ¹).

Οἱ τύποι τοῦ ὀνόματος Δημήτηρ, οἱ ἀπαντῶντες ἐν τῷ ὕμνῳ ἀπαντῶσι καὶ παρ' Ἡσιόδῳ. Καὶ ἡ ἀσυνήθης ἐτι αἰτιατικὴ Δημήτρα ἣτις δὲν ἀπαντᾷ παρ' Ὀμήρῳ, ἀπαντᾷ ἐν τῇ Θεογονίᾳ (454).

Ἡ Περσεφόνη. — Ἐν τε τῷ ὕμνῳ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ εἶνε θυγάτηρ τοῦ Διός καὶ τῆς Δημήτρος, καὶ σύζυγος τοῦ Ἄιδου (Θεογ. 912 κ. έ.). Οἱ τύποι τοῦ ὀνόματος οἱ ἐν τῷ ὕμνῳ ἀπαντῶντες ἀπαντῶσι πάντες καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, ὡς καὶ ὁ μὴ Ὀμηρικὸς τύπος Περσεφόνη (Θεογ. 913).

Ὁ Ἄιδης. — Ἐν τῷ ὕμνῳ (στίχ. 30-32, 79-80, 84, 85), ὡς καὶ τῇ Θεογονίᾳ (455 κ. έ.) εἶνε ἀδελφὸς τοῦ Διός, καὶ σύζυγος τῆς Περσεφόνης (Θεογ. 913). Ἡ περιγραφή τοῦ δόμου αὐτοῦ (337, 349, 415, 446) συμφωνεῖ πρὸς τὴν τῆς Θεογονίας (736 κ. έ., 767 κ. έ. ἠερόεις, εὐρώεις κτλ.). Ἀμφότεροι οἱ τύποι τοῦ ὀνόματος Ἄιδης (Δήμ. 347) καὶ Ἄιδωνεύς (Δήμ. 84, 376) ἀπαντῶσιν ἐπίσης παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογ. 850, 913).

Ἡ Ἐκάτη. — Ἡ Ἐκάτη, ἣν ὁ Ὀμηρος οὐδαμοῦ ἀναφέρει, κατέχει ἐν τῷ Ἡσιοδίῳ ἔπει (Θεογ. 411-452), ἐν τῷ καλουμένῳ ὕμνῳ εἰς Ἐκά-

¹) Διὰ τὴν ὕπαρξιν Δημήτρος ἐπισηφόρου ἐν Βοιωτίᾳ πρβλ. Allen-Halliday-Sikes, The Homeric Hymns, Oxford 1936, σελ. 128.

την ¹⁾, ἀξιολογωτάτην θέσιν. Ὁ Ἡσίοδος ἀποκαλεῖ αὐτὴν (Θεογ. 409 κ.έ.) θυγατέρα τοῦ Πέρσου, ὡς καὶ ὁ ὕμνος εἰς Δῆμητρα (24 Περσέου θυγάτηρ) ²⁾. Ὅτι ἡ Ἐκάτη ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς Περσεφόνης (Δήμ. 25) καὶ ἐβοήθησε τὴν Δῆμητρα (Δήμ. 54 κ.έ.) συμφωνεῖ πρὸς τὴν περιγραφὴν αὐτῆς ἐν τῇ Θεογονίᾳ (441 κ.έ.).

... τὴν (δηλ. Ἐκάτην) περὶ πάντων
 Ζεὺς Κρονίδης τίμησε πόρην δέ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
 μοῖραν ἔχειν γαίης τε καὶ ἀτρουγέτοιο θαλάσσης.
 ἢ δὲ καὶ ἄστερόεντος ἀπ' οὐρανοῦ ἔμμορε τιμῆς

Ὡστε ἐγνώριζε τί συνέβαινε. Καὶ (Θεογ. 429)

ὣ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίγνεται ἢ δ' ὀνίνησι,

ὥστε ἠδύνατο νὰ βοηθήσῃ τὴν Δῆμητρα. Πιθανῶς οἱ στίχοι τοῦ ὕμνου 438 κ.έ. τῆσιν (δηλ. τῇ Δῆμητρι καὶ τῇ Περσεφόνη)

ἐγγύθεν ἦλθ' Ἐκάτη λιπαροκρήδεμνος,
 πολλὰ δ' ἄρ' ἀμραγάπησε κόρην Δημίτερος ἰγνήν
 ἐκ τοῦ οἱ πρόπολος καὶ ὀπάων ἔπλετο ἄνασσα.

ἐποιήθησαν κατ' ἐπίδρασιν τοῦ στίχου 450 τῆς Θεογονίας ἐνθα λέγεται ὅτι ἡ Ἐκάτη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Διὸς κουροτρόφος.

Ὁ Ζεὺς.—Ἡ δλη θέσις, ἡ σημασία, αἱ συγγενικαὶ σχέσεις, ὡς καὶ ἡ μεγίστη τιμὴ, μεθ' ἧς περιβάλλει τὸν Δία ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου συμφωνοῦσι πλήρως πρὸς τὴν Ἡσιόδειον περὶ Διὸς ἀντίληψιν ³⁾.

Ὁ Ἥλιος.—Ὡς καὶ ἐν τῇ Θεογονίᾳ (στίχ. 1010) πατὴρ αὐτοῦ εἶναι ὁ Ὑπερίων (πρβλ. εἰς Δήμ. 26, 74.). Ἐὰν δεχθῶμεν τὴν διόρθωσιν τοῦ Ludwich ἐν στίχ. 46 Θεᾶς ὕπερ, τότε Θεᾶ εἶναι καὶ κατὰ τὸν ὕμνον ἡ μήτηρ αὐτοῦ (πρβλ. Θεογ. 371). Τὴν διόρθωσιν ταύτην ὁμοίως θεωρῶ μάλλον ἄστοχον.

Ἡ Γῆ.—Ἡ προσωποποιήσις αὐτῆς (εἰς Δήμ. 9) δηλοῖ Ἡσιόδειον

¹⁾ Πρβλ. *Fr. Pfister*. Die Hekate-Episode in Hesiods Theogonie, *Philologus* 84 (1929), σελ. 1 κ.έ.

²⁾ Ἄλλοι ποιηταὶ ἀναφέρουσιν ἄλλην γενεαλογίαν. Πρβλ. καὶ Σχολ. Ἄπολ. Ῥοδ. Γ 467.

³⁾ Πρβλ. καὶ *Schmid-Stählin*. Lit. Gesch. I. 1, σελ. 281, καὶ *W. Jaeger*. *Pai-deia*, Berlin 1936. σελ. 89 κ.έ.

ἐπίδρασιν (πρβλ. Θεογ. 154, 173 κ.λ.). Ὡς καὶ παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογ. 963—964) καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ (23) ἡ ἄψυχος φύσις αἰσθάνεται.

Στυγὸς ὕδωρ. — Εἰς Δήμ. 259 πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν ἔρκων τῶν θεῶν, ὡς καὶ ἐν Θεογ. 805. (πρβλ. καὶ ε 185).

Ἄγγελοι τοῦ Διὸς. — Ὡς ἄγγελοι τοῦ Διὸς ἀναφέρονται καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ, ἡ Ἴρις (314), καὶ ὁ Ἑρμῆς (335), ὡς καὶ ἐν τῇ Θεογονίᾳ (784, 780, 938 κ. ἐ.). Ἡ Ῥέα (441 κ. ἐ.) ἀπαντᾷ ἐπίσης ὡς ἄγγελος τοῦ Διὸς καὶ ἀποκαλεῖται μάλιστα μήτηρ, διότι ἦτο μήτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δήμητρος (πρβλ. Θεογ. 453). Ἡ Ῥέα οὐδέποτε μνημονεύεται παρ' Ὀμήρῳ ἢ παρ' Ἡσιόδῳ ὡς ἄγγελος.

Ὁ Πλούτος. — Ὁ Πλούτος ἀποστέλλεται ἐν τῷ ὕμνῳ (488 κ. ἐ.) παρὰ τῆς Δήμητρος καὶ ἐν τῇ Θεογονίᾳ (969) εἶναι υἱὸς τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Ἰασίωνος. Περὶ τῶν Ὠκεανίδων ὠμιλήσαμεν ἤδη.

Καταλήγοντος δὲ παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου εἰς Δήμητραν ὡς καὶ ὁ Ἡσιόδος ἔχουσι βαθύτατον σεβασμὸν πρὸς τοὺς θεοὺς, κατέχονται ὑπὸ θρησκευτικοῦ δέους, ὅπερ τὰ μάλιστα ἐνισχύει τὴν γνώμην τῆς ἠπειρωτικῆς, τῆς ἐλλαδικῆς αὐτῶν καταγωγῆς. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ὀμηρὸς καὶ τινες τῶν ποιητῶν ἐκ τῶν ἄλλων δμηρικῶν καλουμένων ὕμνων (π. χ. εἰς Ἑρμῆν, εἰς Ἀφροδίτην), ὀμιλοῦσιν ἀδεῶς, ἐλαφρῶς καὶ σχεδὸν κατὰ τρόπον παιγνιώδη ¹⁾ περὶ τῶν θεῶν, ὅπερ εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς λίαν ἐξειλιγμένης καὶ ἐκλεπτυσμένης Ἰωνικῆς κοινωνίας. Ἡ στάσις οὕτη τοῦ ποιητοῦ τοῦ ὕμνου ἔναντι τῶν θεῶν εἶναι μία τῶν σαφεστέρων ἐνδείξεων τῆς ἰσχυρᾶς ἐπ' αὐτὸν Ἡσιοδείου ῥοπῆς.

Ἐν ἐπιλόγῃ δὲ λέγομεν ὅτι ἀπὸ τῆς συγκρίσεως ταύτης τοῦ ὕμνου εἰς Δήμητραν πρὸς τὸ Ἡσιόδειον ἔπος καταφαίνεται ὅτι ἡ ῥοπή, ἣν ὁ Ἡσιόδος ἔσχεν ἐπὶ τὸν ὕμνον ἦτο μεγίστη. Καὶ ἐν τῷ λεξιλογίῳ, καὶ ἐν τῇ χρήσει τῶν ἐπιθέτων, ὡς καὶ ἐν τῇ χρήσει τοῦ ἐπικοῦ καθόλου ὕλικου ὁ ποιητὴς τοῦ ὕμνου ἠκολούθησεν εἰς τὸ Ἡσιόδειον πρότυπον. Πρὸς τούτοις δὲ αἱ θρησκευτικαὶ καὶ αἱ μυθολογικαὶ αὐτοῦ ἀντιλήψεις, ὡς καὶ ἡ πλήρης γνώσιν τῶν Ἐλευσινίων πραγμάτων πείθει ἡμᾶς, ὅτι πρόκειται περὶ ποιητοῦ τῆς ἠπειρωτικῆς, τῆς Βοιωτικῆς ἐπικῆς σχολῆς τοῦ Ἑλικῶνος, ἣτις εἶχετο τῆς παραδόσεως τοῦ μεγάλου ἱδρυτοῦ αὐτῆς τοῦ Ἡσιόδου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΤΡΥΠΑΝΗΣ

¹⁾ Πρβλ. Wilamowitz-Moellendorff. Die Gr. Literatur des Altertums (Die Kultur der Gegenwart), Leipzig · Berlin, 1912, σελ. 11.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- W. Schmid - O. Stählin*, Geschichte der Griechischen Literatur, München 1929.
- R. Wünsch*, Hymnos, R - E. Pauly - Wissowa, IX, 1, σελίς 140 κ.έ.
- G. Schultze*, Quaestiones Epicae, Gueterslohae (Bertelsmann) 1892.
- Wilamowitz - Moellendorff*, Die Ilias und Homer, Berlin 1920.
- Wilamowitz - Moellendorff*, Die Griechische Literatur des Altertums (Die Kultur der Gegenwart), Leipzig - Berlin 1912.
- Allen - Halliday - Sikes*, The Homeric Hymns², Oxford 1936.
- G. Humbert*, Les hymnes, Paris 1936 (Société d'éditior Les belles lettres).
- A. Baumeister*, Hymni Homerici, Lipsiae 1860.
- Kuno Francke*, De hymni in Cererem homerici compositione, dictione, aetate, Kiliae 1881.
- G. O. Gutsche*, Quaestiones de homerico hymno in Cererem, (Diss.), Halis Saxonum.
- Ph. Wegener*, Der homerische hymnus auf Demeter, Philologus 35 (1876), σελίς 227 κ.έ.
- Aloys Teske*, Die Homer - Mimesis in den homerischen Hymnen (Greiswalder Beiträge zur Literatur und Stilforschung, Heft 115), 1936.
- E. Bethe*, Der homerische Apollonhymnus und das Prooimion, Bericht. d. Sächs. Ak. 83 (1931), H. 2.
- Ernst Kalinka*, E. Bethe, der hom. Appollonhymnus und das Prooimion, Philologische Wochenschrift 52 (1932), σελίς 385 κ.έ.
- L. Radermacher*, Der homerische Hermeshymnus, Wien 1931.
- Fr. Pfister*, Die Hekate - Episode in Hesiods Theogonie, Philologus 84, (1929), σελίς 1 κ.έ.
- Inez. Sellschopp*, Stilistische Untersuchungen zu Hesiod, Hamburg, 1934. (Diss).

G. R. S. Sterrett, Qua in re hymni homerici quinque maiores inter se differant antiquitate vel homeritate, Bostoniae 1881.

H. Fietkaw, De carminum hesiodeorum atque hymnorum quatuor magnorum vocabulis non Homericis, Regimonti 1863.

A. Rzach, Hesiodos R - E. Pauly - Wissowa VIII, 1, σελίς 1168 κ.έ.

— Hesiodi Carmina, Lipsiae 1902.

— Hesiodi Carmina Lipsiae 1913.

G. Paulson, Index Hesiodews, Lundae 1890.

F. Jacoby, Hesiodi Theogonia (Auct. Weidm.), Berlin 1930.

Wilamowitz-Moellendorff, Hesiods Erga, Berlin 1928.

P. Mazon, Hesiode, Paris 1928 (Société d'edition Les belles lettres).

Διὰ σχετικῶς πλήρη βιβλιογραφίαν ἰδὲ *R. Wunsch*, Hymnos, R. - E. Pauly - Wissowa IX, 1, σελίς 140 κ. έ. ὡς καὶ *W. Schmid* - *O. Stählin*, Geschichte der. Gr. Lit. München 1929, καὶ *Allen - Halliday - Sihes*, The Homeric hymns (Oxford 1936). Διὰ τὰ μετὰ τὸ ἔτος 1913 ἐν παπύροις εὑρεθέντα Ἑσιόδεια ἀποσπάσματα ἐχρησιμοποίησα τὰς συλλογὰς παπύρων : 1) The Oxyrhynchos Papyri, 2) Pap. della Soc. Italiana, 3) Tebtunis Papyri. Τὰς ἐκδόσεις Ὀμηρικῶν ἔργων, τὰ λεξικά, καὶ τὰ Ὀμηρικὰ εὑρετήρια παραλείπω ὡς πασίγνωστα, ὡς καὶ τὰς Ἱστορίας Beloch, Bury κ. λ. εἰς ἃς κατέφυγον.